

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Diplomová práce

Možnosti organizovaného využití volného času žáků

2. stupně ZŠ v Mikroregionu Bystřicko

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Procházka Ph.D.

Autor práce: Karel Beran

Studijní obor: Čj-Ov/ZŠ

Forma studia: prezenční

Ročník: pátý

2012

Prohlášení:

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum.....15.května 2012

Podpis.....

Děkuji vedoucímu diplomové práce Mgr. Miroslavu Procházkovi Ph.D. za vstřícný přístup, cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Za vydatnou podporu při studiu patří velký dík mé milované manželce i mé rodině.

OBSAH

1 SOUČASNÝ STAV	9
1.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU BYSTRICKO	9
1.1.1 Fyzicko-geografická charakteristika Mikroregionu Bystřicko.....	9
1.1.2 Historie Mikroregionu Bystřicko.....	10
1.1.3 Správní členění Mikroregionu Bystřicko.....	11
1.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE	13
1.3 ZÁKLADNÍ POJMY	14
1.4 VYBRANÉ ORGANIZOVANÉ VOLNOČASOVÉ AKTIVITY PRO ŽÁKY 2. STUPNĚ ZŠ v MIKROREGIONU BYSTRICKO	18
1.5 VYBRANÉ ORGANIZOVANÉ VOLNOČASOVÉ AKTIVITY PRO ŽÁKY 2. STUPNĚ ZŠ v ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH	25
2 CÍL PRÁCE A PŘEDPOKLADY	30
3 METODIKA	31
4 VÝSLEDKY	33
4.1 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	33
4.1.1 Výsledky dotazníkového šetření v Mikroregionu Bystřicko.....	33
4.1.2 Výsledky dotazníkového šetření v Českých Budějovicích.....	39
5 DISKUZE	46
6 ZÁVĚR	49
7 ABSTRAKT	50
ABSTRACT	51
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
9 SEZNAM ZKRATEK	57
10 SEZNAM PŘÍLOH	58
11 PŘÍLOHY	59

Úvod

Problematika volného času dětí a jeho výchovného využívání je stále výraznějším problémem pedagogiky volného času i sociální pedagogiky. Studie realizované v tomto kontextu dokazují, že organizace, instituce či školy, které nabízejí volnočasové aktivity, nedokáží vždy vhodně využívat příležitostí a neuplatňují dostatečně v praxi svou nabídku, neboť nedokáží dostatečně efektivně mapovat potřeby v regionu a nabízet potenciálním zájemcům své služby. Cílem diplomové práce tedy bude v konkrétních lokalitách zmapovat, jakým způsobem funguje vztah mezi volnočasovými institucemi a "klienty" (žáky ZŠ a jejich rodiči, vedením škol) a poukázat na to, jak děti dokáží reálně využívat volnočasových aktivit. Zajímavé bude porovnání zkušeností a postupů z lokality Mikroregionu Bystřicko a krajského města České Budějovice.

Cílem této diplomové práce je zmapovat ve vybraných lokalitách Mikroregionu Bystřicko a městě České Budějovice jakým způsobem funguje vztah mezi volnočasovými institucemi a „klienty“ vybrané cílové skupiny. Tato diplomová práce za cílovou skupinu považuje žáky 2. stupně základních škol a na ty se zaměřuje. Nejdříve představí krátce oba sledované regiony a jednotlivé pojmy, které se dotýkají problematiky volného času. Následně v praktické rovině bude zkoumat, jak ve sledovaných regionech tráví žáci 2. stupně základních škol svůj volný čas a jaká je nabídka volnočasových aktivit v těchto regionech. Výstupem pro praxi budou doporučení v oblasti propagace využívání volného času, v oblasti tvorby nástrojů pro monitorování potřeb potenciálních "klientů" a na vyhodnocování nabídky volnočasových aktivit v dané lokalitě.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 Základní charakteristika Mikroregionu Bystřicko

1.1.1 Fyzicko-geografická charakteristika Mikroregionu Bystřicko

Bystřicko leží v severovýchodním cípu Českomoravské vrchoviny. Nachází se v Hornosvratecké vrchovině, v místě, kde Žďárské vrchy na severu oblasti navazují na jižnější Nedvědicou vrchovinu, která je nejčlenitější částí celé Vysočiny. Krajina se zde mírně svažuje od severu k jihu, k nejatraktivnějším místům pak patří údolí řeky Svratky, kde dochází ke značnému relativnímu převýšení. Vrchy kolem Svratky se tu pojí téměř v horské hřebeny a řadu nejvyšších vrchů Bystřicka lze nalézt právě tady: Horní les (774 m) u Nyklovic, Kočího kopec (756 m) u Sukovce. Podstatná část oblasti Bystřicka leží v přírodním parku Svratecká hornatina, který byl vyhlášen v roce 1996.

Bystřicko patří do úmoří Černého moře, celou oblast odvodňuje řeka Svratka se svými přítoky, z nichž největší jsou pravostranné: Fryšávka, Bystřice, Nedvědička a Loučka. Kolem uvedených toků se zachovala spousta hradních zřícenin. Na březích Svratky je to: Dalečín, Pyšolec, Zubštejn, Hradisko u Štěpánova. Dominantní vodní plochou je přehradní nádrž Vír s druhou nejvyšší hrází v ČR. Vytváří v krajině výraznou dominantu a slouží jako zásobník pitné vody pro Brno. Nejvyhledávanější rybníky jsou Skalský a Domanínský v těsné blízkosti Bystřice nad Pernštejnem.¹

Mikroregion Bystřicko je charakterizován jako oblast, kde dominující ekonomickou aktivitou bylo v uplynulých desetiletích zemědělství, těžba a zpracování uranové rudy. Protože obě tyto činnosti jsou v posledních letech utlumovány, snaží se obce mikroregionu společně s podnikatelskou sférou hledat alternativní činnosti.

---

¹ JURMAN, H. *Bystřicko Turisticko-vlastivědný průvodce obcemi a jejich okolím*. 2. rozšířené vydání. Tišnov. Sursum. 2000. s 9-11. ISBN 80-55799-53-7

1.1.2 Historie Mikroregionu Bystřicko

Mikroregion Bystřicko vznikl na jaře roku 2000. Do roku 2001 byl seskupením právnických osob, ale v roce 2001 se v souladu se zákonem č.128/2000 Sb. Transformoval na svazek obcí. Tento svazek v tu dobu tvořilo již 32 obcí:

- Bohuňov
- Bukov
- Bystřice nad Pernštejnem
- Černvír
- Dalečín
- Dolní Rožinka
- Chlum-Korouhvice
- Koroužné
- Lísek
- Milasín
- Nyklovice
- Písečné
- Prosetín
- Rodkov
- Rovečné
- Rozsochy
- Rožná
- Sejřek
- Strážek
- Strachujov
- Sulkovec
- Štěpánov nad Svratkou
- Ubušínek
- Ujčov
- Unčín
- Věchnov
- Věstín
- Velké Janovice
- Velké Trestné
- Vír
- Zvole
- Ždánice

Během existence mikroregionu došlo i k vyloučení jedné z obcí z důvodu neplacení členského poplatku, poslední odchod obce ze zmiňovaného svazku je datován k 31.12. 2004. Jednalo se o obec Čenvír a důvodem bylo určení nových hranic Jihomoravského kraje.²

Kromě vyloučení zmiňované obce došlo i k rozšíření mikroregionu a to celkem třikrát:

- 1.4.2005 přistoupily obce Horní Rožínka a Střítež, po tomto rozšíření tvořilo mikroregion 33 členských obcí.
- 23.11.2006 přistoupila obec Blažkov, po tomto rozšíření tvořilo mikroregion 34 členských obcí.
- 1.1. 2011 přistoupila obec Býšovec, po tomto rozšíření tvoří Mikroregion Bystřicko 35 členských obcí.³

V mikroregionu žije 19 924 obyvatel (podle ČSÚ k 1.1.2010) a rozloha mikroregionu je 325,9 km².⁴

1.1.3 Správní členění Mikroregionu Bystřicko

Nejvyšším orgánem mikroregionu je členská schůze, zde je každý člen zastoupen svým statutárním zástupcem. Tato členská schůze má pravomoc rozhodovat o nejdůležitějších věcech týkajících se mikroregionu, např. rozpočet, změna stanov,... Po členské schůzi má mikroregion ještě dva správní orgány. Druhým nejvyšším je předsednictvo. V tomto předsednictvu zasedají statutární

---

² *Historie mikroregionu*, poslední aktualizace 7.2. 2010. [cit. 2011-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=4>>

³ *Historie mikroregionu*, poslední aktualizace 7.2. 2010. [cit. 2011-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=4>>

⁴ SLANÁ, B. *Charakteristika Mikroregionu Bystřicko* [online], poslední aktualizace 7.2.2010. [cit. 2010-02-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=40>>

zástupci devíti obcí. Předsednictvo se schází častěji než členská schůze, na svých zasedáních schvaluje podrobnější kroky chodu a rozvoje Mikroregionu Bystřicko.⁵

Dalším vedoucím prvkem v organizační struktuře je správce mikroregionu. Tento správce má roli manažera celého mikroregionu a figuruje zde, krom jiného, jako podpůrný prvek pro starosty členských obcí při přípravě projektů na čerpání dotací, v rámci EU i ČR. Nynějším správcem byla jmenována Ing. Jarmila Zemanová.⁶

---

⁵ *Historie mikroregionu*, poslední aktualizace 7.2. 2010. [cit. 2011-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=4>>

⁶ *Historie mikroregionu*. poslední aktualizace 7.2. 2010. [cit. 2011-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=4>>

1.2 Základní charakteristika města České Budějovice

České Budějovice jsou nazývány metropolí Jižních Čech. Jejich rozloha činí 55 km² a žije zde 95 986 obyvatel (ČSÚ k 31.12.2002).⁷

Jsou přirozeným hospodářským, finančním a kulturním centrem jižních Čech, mimo to jsou také statutárním, krajským a okresním městem. Ve městě sídlí řada úřadů, institucí, společností, firem, průmyslových závodů, bank, pojišťoven, divadel, kin, kulturních a výstavních zařízení, obchodů. České Budějovice jsou i významným centrem školství, sídlí zde desítky základních a středních škol, dále vyšší odborné školy a Jihočeská univerzita s fakultami pedagogickou, zemědělskou, biologickou, zdravotně sociální a teologickou. Ve městě sídlí také Akademie věd. Z pohledu podnikání a průmyslu je město silně spjato zejména s vařením piva (Budvar, od r. a Samson od r. 1795) a známým průmyslovým závodem je Koh-i-noor Hardmuth, dnes výrobce širokého sortimentu tužek, psacích a kancelářských potřeb. Ve městě sídlí i řada zdravotnických zařízení. Zejména některá oddělení českobudějovické nemocnice mají jako svou spádovou oblast celý Jihočeský kraj.

Budějovice jsou důležitým železničním a silničním uzlem. Městem prochází významná železniční trať Praha - Linec – Benátky a Plzeň - Vídeň. Ze silnic pak trasa I/3 E55 ve směru Praha - Linec - Solnohradsko a silnice E 49 Plzeň - Vídeň, silnice E 551 napojující České Budějovice na D 1 směr Brno, Slovensko.

Výhodou Českých Budějovic pro rozvoj cestovního ruchu je poloha v atraktivní krajině romantických jižních Čech. Za návštěvu stojí i blízké pamětihodnosti – zejména zámek Hluboká a nedaleká zoologická zahrada u loveckého zámečku Ohrada, kde je i zoologická zahrada.

Od roku 1990 zažívají České Budějovice nový hospodářský rozvoj. Díky příznivé geografické poloze, nově otevřeným hranicím, kulturnímu a historickému dědictví královského města přitahují návštěvníky z celého světa.⁸

---

⁷ Informační listy České Budějovice. [cit. 2012-05-1]. Dostupný z WWW:
< http://www.c-budejovice.cz/SiteCollectionDocuments/Infolisty_CZE-0024.pdf >

⁸ O městě samém. [cit. 2012-05-1]. Dostupný z WWW:
< <http://mesto.budweb.cz/membrubriky.asp?id=31> >

1.3 Základní pojmy

Volný čas

Čas, se kterým může člověk naložit dle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která nám zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).⁹

Mimoškolní výchova

Činnosti uskutečňující se mimo školu, například v zařízeních volného času nebo různých typech sdružení.¹⁰

Pedagogika volného času

Tento obor je v Evropě poměrně mladý, objevil se zde cca v 50. letech 20.století a to hlavně v centrálních zemích Evropy- Francii, Velké Británii. V roce 1970 se konal v Ženevě kongres o volném čase a o rok později na něj navázalo založení Evropské asociace volného času a rekreace (ELRA).¹¹

Socializace

Proces postupné přeměny člověka jako biologické bytosti v bytost společenskou. Jedná se o postupné začleňování se do života dané společnosti, proces, při kterém se učíme v dané společnosti žít. Socializace je nikdy nekončícím procesem, který probíhá po celý život jedince. Vždy se odehrává v nějakém prostředí.¹²

---

⁹ PRŮCHA, J. WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. Pedagogický slovník Praha. Portál. 1998. s 274. ISBN 80-7178-252-1

¹⁰ HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha. Portál. 2004. s 16. ISBN 80-7178-927-5

¹¹ VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V. Základy pedagogiky volného času. Brno. Nakladatelství Paido. 1995. s 61.

ISBN 80-901737-9-9

¹² KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha. Portál. 2008. s 59. ISBN 978-80-7367-383-3

Sociabilita

Aby byl člověk schopen socializace, je vybaven schopností sociability, tedy schopností navazovat kontakty se sociálním prostředím, které jej obklopuje, přebírat různé role, napodobovat vzory a osvojovat si poznatky.¹³

Rizikové chování

Chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Vzorce rizikového chování přitom považujeme za soubor fenoménů, jejichž existenci lze ovlivňovat preventivními a léčebnými intervencemi. Nejčastěji do konceptu rizikového chování řadíme: šikanu a násilí ve školách, záškoláctví, užívání návykových látek, nelátkové závislosti (gambling, problémy spojené s nezvládnutým využíváním PC atd.), užívání anabolik a steroidů, obecně kriminální jednání, sexuálně-rizikové chování, vandalismus, xenofobii, rasismus, intoleranci a antisemitismus, komerční zneužívání dětí, týraní a zneužívání dětí atd.¹⁴

Nespecifická primární prevence

Veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů¹⁵

---

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Primární prevence. Poslední aktualizace 28.2.2006. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z [www: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/70/154/Rizikove-chovani >](http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/70/154/Rizikove-chovani)

¹⁵ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. č.j. 21291/2010-28. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z [www: <http://www.prevence-praha.cz/attachments/article/123/Metodicke%20doporuceni%20k%20primarni%20prevenci%20rizikoveho%20chovani.pdf>](http://www.prevence-praha.cz/attachments/article/123/Metodicke%20doporuceni%20k%20primarni%20prevenci%20rizikoveho%20chovani.pdf)

Aktivní využití volného času

Aktivní trávení volného času a aktivní odpočinek musí splňovat následující funkce:

- aktivní přístup dětí a mládeže k provádění této činnosti
- kompenzace jednotvárné zátěže (při vyučování, dlouhém sezení, nerovnoměrném zatěžování jednotlivých oblastí mozku a nervové soustavy apod.)
- posilování zdravého způsobu života a zdraví¹⁶

Formy aktivit u dětí a mládeže

- fyzická aktivita realizovaná organizovanou tělovýchovou a sportovní činností
- fyzická aktivita neorganizovaná tělovýchovou a sportem
- zájmová činnost s účastí na práci ve výtvarných, přírodovědeckých, technických, hudebních kroužcích apod.
- pohyb na čerstvém vzduchu spojený s fyzickou aktivitou (s turistikou, prací na zahradě apod.)
- společenská činnost prováděná v co nejvyšší míře venku a při pohybové aktivitě
- zábava kompenzující duševní napětí a přispívající k rozvoji osobnosti¹⁷

---

¹⁶ Volný čas a prevence u dětí a mládeže. . s 6. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf

¹⁷ Volný čas a prevence u dětí a mládeže. . s 6-7. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf

Instituce volnočasových aktivit

Volný čas mohou děti a mládež trávit mimo rodinu a školu individuálně, v neformální skupině vrstevníků nebo v institucích s volnočasovou náplní. Mezi tyto patří

- občanská sdružení dětí a mládeže
- občanská sdružení a další nevládní organizace pracující s dětmi a mládeží
- tělovýchovné spolky
- školní družiny
- školní kluby
- střediska pro volný čas (Domy dětí a mládeže a Stanice zájmových činností)
- komerční organizace (sportovní a kulturní organizace apod.)¹⁸

Pasivní trávení volného času

Zájmy jsou takové, při jejichž realizaci se aktivita omezuje pouze na vnímání předmětu zájmu. Existuje zde nebezpečí konzumního vztahu.¹⁹

Aktivní trávení volného času

Aktivními jsou označovány ty zájmy, při nichž jedinec sám vyvíjí činnost a produkuje nějaké hodnoty, aktivně se zabývá předmětem svého zájmu.²⁰

---

¹⁸ Volný čas a prevence u dětí a mládeže. . s 11. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www: <www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>

¹⁹ JANDOVÁ,P. MIČÍNOVÁ,V. VOJTKOVÁ,M. VTELENSKÁ,A. FARKAČ,J. Závěrečná zpráva z výzkumu Profesní a vzdělanostní orientace Téma: Zájmy, záliby a volný čas. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www:

<<http://samba.fsv.cuni.cz/~kuchar/Praktika/Prikklad%20zpravy/Zajmy6.doc>>

²⁰ Tamtéž.

1.4 Vybrané organizované volnočasové aktivity pro žáky 2. stupně ZŠ v Mikroregionu Bystřicko

Dům dětí a mládeže Bystřice n.P.

Centrem Mikroregionu Bystřicko je město Bystřice nad Pernštejnem, kde se kumulují služby. Mimo jiné je zde i největší nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež.

Organizací s dlouholetou tradicí, která poskytuje nejširší nabídku „kroužků“ je Dům dětí a mládeže v Bystřici nad Pernštejnem. Toto zařízení poskytuje volnočasové aktivity již dětem předškolního věku a dospělým. Největší část nabídky je ale orientována na žáky základních škol.

Tab. 1 Zájmové útvary DDM Bystřice n.P.

Zájmové útvary		
Estetika	Sport	technika
Všeuměl	Judo	Step mánie
Keramika	Sebeobrana	Hry na PC
Keramika dospělí	Aerobic	Uživatelé PC
Výtvarný	Mini aerobic	Uživatelé PC dospělí
Rybářský	Cvičení pro ženy	3D grafika
Flétna	Body balance	Elektronika
Klavír	Mažoretky	Videotvorba
Kytara 1	Basketbal	
Kytara 2	Střelecký	
Kytara pokročilí	Šachy	
Pokémon	Geocaching	

Zdroj: Zájmové útvary. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z [www:
<http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/>](http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/)

Mimo uvedené kroužky pořádá DDM v Bystřici nad Pernštejnem každoročně příměstské tábory pro děti. Řeší tím problém zaměstnaných rodičů, kteří se dětem nemohou věnovat po celé období letních prázdnin a nemají nikoho, kdo by byl ochotný děti pohlídat a vytvořit pro ně program na prázdninové dny.

Tyto tábory se konají po celou dobu letních prázdnin v předem vypsanych turnusech. Rodiče a děti si mohou vybrat z nabídky zaměření jednotlivých táborů- počítačový, všeobecný, aerobic atd. ...²¹

Nadosah

Nadosah – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež usiluje o zlepšení kvality života dětí a mládeže v Bystřici nad Pernštejnem, která se ocitla v nepříznivé životní situaci nebo jí je ohrožena. Provozuje nízkoprahový klub pro děti a mládež a terénní sociální práci. Jedná se o ambulantní a terénní sociální službu, která je poskytována dětem a mládeži od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy.

Mezi základní služby, které Nadosah poskytuje je informační servis, kontaktní práce, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, pomoc v krizi, poradenství, preventivní programy, případová práce, situační intervence, sociálně terapeutické činnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.²² Nejedná se tedy o klasické zařízení nabízející volnočasové aktivity pro děti a mládež, ale i Nadosah tyto služby určitým způsobem poskytuje a je jediným zařízením primární prevence v Mikroregionu Bystřicko. Proto má v této diplomové práci své místo.

Nadosah pořádá pro své uživatele různé akce, například Den dětí s Nadosahem, koncert Funny Fest, Vánoční party s uživateli, oslavu vysvědčení, různé turnaje, výlet do aquaparku, návštěva bazénu nebo horolezecké stěny v Bystřici n.P. Jednou do roka se pořádá tzv. Nocovka v Nadosah, tedy přespání uživatelů v NZDM. Mimo tyto nepravidelné akce jsou pořádány kluby- za rok 2011 jich bylo celkem 141 a průměrný počet uživatelů na jednom klubu byl 22. Celkem

---

²¹ DDM Bystřice n.P. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z [www: <http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/>](http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/)

²² Nadosah - nízkoprahové zařízení pro děti a mládež .[cit. 2012-05-8]. Dostupný z [www: <http://zdar.charita.cz/vyhledavani-v-adresari/?s=nadosah-nizkoprahove-zarizeni-pro-deti-a-mladez>](http://zdar.charita.cz/vyhledavani-v-adresari/?s=nadosah-nizkoprahove-zarizeni-pro-deti-a-mladez)

měly kluby pořádané NZDM Nadosah 3 156 návštěv za sledovaný rok. Pro terénní sociální práci zde bylo 47 výjezdů a průměrný počet uživatelů na jeden terénní výjezd bylo 8. Každý měsíc pořádají pracovníci NZDM Nadosah s uživateli „klubovou radu“, kde mají uživatelé prostor pro vyjádření připomínek a návrhů na zlepšení fungování klubu a NZDM celkově. V NZDM jsou také pořádány N-Games hry, kdy se každý měsíc soutěží v určité disciplíně a uživatelé sbírají body a cca jedenkrát za půl roku je vyhlášen nejúspěšnějšího. Dvakrát za měsíc je promítán film, vybraný jeden uživateli, jeden pracovníky.

V období Velikonoc nebo Vánoc apod. vyrábí pracovníci s uživateli v rámci Tvořivé dílny různé tematické výrobky a v rámci Kulinářské dílny pečou nebo vaří pochutiny, které se k těmto tématům vztahují. V zařízení probíhají tematické bloky specifické prevence - cca 4-5 měsíců se s uživateli řeší různá témata a danému tématu je vždy přizpůsobena i aktuální výzdoba klubu- články, videa, obrázky, plakáty, probíhají besedy s odborníky atd. ²³

Česká obec sokolská

„Programem Sokola je vzájemně provázaný soubor sportovních, pohybových, kulturních a společenských aktivit, které se uskutečňují v tělocvičných jednotách. Činovníci, cvičitelé a trenéři sokolských tělocvičných jednot jsou nejen nositeli a organizátory sokolského tělovýchovného a sportovního programu, ale společně s ostatními členy vytvářejí společenského prostředí pro utváření mravního postoje sokolství, prostředí pro uchovávání sokolských idejí. Posláním ČOS je zvyšovat tělesnou zdatnost svých členů a vychovávat je k čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti, k demokracii a humanismu, k osobní skromnosti a ukázněnosti, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa. Cílem činnosti ČOS je přispívat ke zvyšování duchovní, kulturní a fyzické úrovně naší demokratické společnosti prostřednictvím tělesné výchovy a sportu, výchovy k mravnosti, společenské a kulturní činnosti.“ ²⁴

---

²³ Ústní sdělení Mgr. Simony Haškové, vedoucí NZDM Nadosah. 25.5.2012

²⁴ Sokolská idea a program. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z [www](http://www.sokol.cz):

V Mikroregionu Bystřicko jsou tři tělovýchovné jednoty – TJ Sokol Bystřice nad Pernštejnem, TJ Sokol Rožná a TJ Sokol Rozsochy. V dnešní podobě se nejvíce zabývají organizací sportovních aktivit pro své členy, mládež obzvláště. V Bystřici n.P. je to basketbal, kulturistika, nohejbal, stolní tenis, šerm, volejbal, windsurfing a házená. V Rozsochách je to tenis a v Rožné pak fotbal a tenis. Všechny mají za cíl smysluplně vyplnit volný čas mládeže, vést je k aktivnímu trávení volného času a zachování tradice Sokola pro další generaci.²⁵

Základní škola

Základní škola v Bystřici n.P. poskytuje vzdělání dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. V odpoledních hodinách je žákům k dispozici školní družina, kterou vzhledem ke zdravotnímu znevýhodnění navštěvují i žáci 2. stupně ZŠ. Každoročně funguje několik zájmových útvarů (kroužků) : práce s počítačem, základy angličtiny, taneční kroužek, a další.²⁶

Tab.2 Kroužky nabízené na ZŠ v Bystřici n.P.

Název kroužku	Vedoucí	Den / čas /četnost
Angličtina	Anna Tomanová	Pondělí 13.15 -14.00 sudé týdny
Volba povolání	Olga Jindrová	Pondělí 13.15 -14.00 sudé týdny
Práce s počítačem	Miroslav Zonyga	Úterý 13.15 –14.00 týdně
Taneční	Jaroslava Sluková	Středa 13.15 -14.00 sudé týdny

Zdroj: Zájmové útvary.[cit. 2012-05-13].Dostupný z www:<
http://www.zsbystrice.w1.cz/zajmove_utvary.htm >

<<http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/idea-a-program-310A>>

²⁵ Sokol v krajích. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z www:

<<http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/vysocina-1059>>

²⁶ Šance pro Vaše dítě. [cit. 2012-05-13]. Dostupný z www:

<<http://www.zsbystrice.w1.cz/>>

Základní škola T.G.M.

Školní vzdělávací program Základní školy T.G.M. respektuje tradice školy, využívá její charakteristické podmínky a reaguje na vzdělávací požadavky klientů. Na základě provedené analýzy vzdělávacích podmínek školy a vzdělávacích požadavků klientů škola stanovila následující vzdělávací priority:

1. Vytvářet bezpečné prostředí a pozitivní sociální klima pro žáky i pracovníky školy.
2. Rozvíjet vnitřní motivaci žáků, volit k tomu adekvátní metody a formy práce.
3. Poskytovat kvalitní základní vzdělání zaměřené na „aktivní dovednosti“ s ohledem na využití v praktickém životě.
4. Rozvíjet komunikační dovednosti žáků:
  - a) v mateřském jazyce,
  - b) v cizích jazycích,
  - c) v informačních a komunikačních technologiích,
  - d) v sociálních vztazích.
5. Ve školních i mimoškolních aktivitách podporovat všestranný, harmonický rozvoj žáků.²⁷

Tyto mimoškolní aktivity jsou zaměřeny na všestranný rozvoj žáků. Většina z nich se zaměřuje na žáky 2. stupně ZŠ včetně kroužků, které je připravují na přijímací zkoušky na střední školy. Mimo čistě zájmových kroužků, jako je hudební nebo taneční jsou v nabídce i kroužky, které nahrazují tradiční doučování, například dyslektický. Myslím, že právě tyto jsou největším přínosem této ZŠ.²⁸

---

²⁷ Zaměření školy. [cit. 2012-05-13]. Dostupný z [www: < http://www.zstgmbystrice.cz/page.aspx?IDPage=56 >](http://www.zstgmbystrice.cz/page.aspx?IDPage=56)

²⁸ Zájmové útvary. [cit. 2012-05-13]. Dostupný z [www: < http://www.zstgmbystrice.cz/zajmove.aspx >](http://www.zstgmbystrice.cz/zajmove.aspx)

Tab.3 Kroužky nabízené na ZŠ T.G.M. v Bystřici n.P.

Název kroužku	Třída	Vedoucí
Matematika – příprava k přijím. zk.	9. A, B	Z. Slouka
Český jazyk – příprava k přijím. zk.	9. roč.	J. Koscielniaková, J. Jeřábková
Dyslektický	2. – 3. roč.	J. Šikulová
Dyslektický	4. – 5. roč.	J. Zítková
Dyslektický	6. – 9. roč.	J. Vojtová
Čtenářský	1. – 5. roč.	J. Vojtová
Hudebně dramatický	1. – 5. roč.	J. Bártová
Orientální tance	1. – 9. roč.	J. Bártová
Odbíjená – dívky	6. – 9. roč.	Z. Slouka
Technický	6. – 9. roč.	M. Neterda
Tvořivá dílna	2. – 5. roč.	Š. Žličařová
Psaní na klávesnici	6. – 9. roč.	M. Horáková

Zdroj: Zájmové útvary. [cit. 2012-05-13]. Dostupný z [www: <http://www.zstgmbystrice.cz/zajmove.aspx >](http://www.zstgmbystrice.cz/zajmove.aspx)

Základní umělecká škola

ZUŠ v Bystřici nad Pernštejnem byla založena v roce 1956 jako Lidová škola umění. Základní umělecká škola se zaměřením na výuku hudebních, výtvarných a literárně-dramatických oborů má dnes cca 500 žáků.

V hudebním oboru se vyučuje přípravná hudební výchova, hra na hudební nástroje – klávesové, smyčcové, strunné, dechové, bicí a lidové (akordeon, kytara). Ve škole působí řada komorních souborů nejrůznějšího obsazení - akordeonový soubor, klarinetové trio a kvarteto, dechové kvarteto a další. Dále Velký dechový orchestr a Orchestr Něhoslava Kyjovského, pěvecké sbory Pramínek, Pramen a Studánka.

Studium ve výtvarném oboru zahrnuje zvládnutí všech výtvarných technik. Žáci se věnují kresbě, malbě, grafice, keramice či kombinovaným technikám aj.

Nejdříve jsou žáci přijati do přípravného studia a až po jeho absolvování je možné postoupit do základního studia prvního a druhého stupně. Po jejich absolvování můžou žáci postoupit do studia s rozšířeným počtem hodin. Organizace a obsah výuky ZUŠ se řídí školním vzdělávacím programem

(učebními plány a platnými učebními osnovami). K prezentaci výsledků škola organizuje veřejné koncerty hudebního oboru, a výstavy výtvarných prací. Žáci ZUŠ se pravidelně zúčastňují soutěží, přehlídek, festivalů a koncertních zájezdů doma i v zahraničí.²⁹

V Mikroregionu Bystřicko hraje v nabídce volnočasových aktivit velkou roli DDM a ZUŠ v Bystřici nad Pernštejnem. Ty poskytují nejširší nabídku volnočasových aktivit pro žáky druhého stupně ZŠ a mají i nejvyšší kapacitu. Proto jsou ve vysoké míře využívány a jejich obliba stále roste. Doplňkovými jsou pak aktivity, které nabízí Česká obec sokolská, která sice nemá tak širokou nabídku, zato její oddíly najdeme i v těch nejmenších obcích sledovaného mikroregionu.

Kroužky, které poskytují základní škola TGM a Základní škola jsou určeny pouze pro její žáky a Základní škola Bystřice nad Pernštejnem svým žákům žádné volnočasové aktivity nenabízí.³⁰

---

²⁹ Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem. [cit. 2012-06-21]. Dostupný z www: < http://www.zusbnp.cz/?utm_source=najisto.centrum.cz&utm_medium=referral >

³⁰ Ústní sdělení Mgr. Martina Horáka, ředitele ZŠ dne 25.6.2012

1.5 Vybrané organizované volnočasové aktivity pro žáky 2. stupně ZŠ v Českých Budějovicích

V Českých Budějovicích nalezneme vzhledem k rozloze a počtu obyvatel mnohem více zařízení a širší nabídku služeb volnočasových aktivit pro mládež na 2. stupni základních škol. V této práci je uveden výběr větších organizací.

Dům dětí a mládeže

Dům dětí a mládeže je organizací zajišťující smysluplné volnočasové aktivity dětí a mládeže. Hlavním cílem je působit preventivně v rámci široké problematiky vzniku a výskytu sociálně patologických jevů v naší společnosti.

Pro další zkvalitnění volného času dětí organizuje různé sportovní turnaje (např. ve stolním tenise, ve vybíjené a odbíjené, v malé kopané, v ringu, v šachu a dámě, v šipkách, v bojovém umění atd.), zábavné hry a turisticko-poznávací výlety do přírody. Pravidelně pořádá Vánoční i Velikonoční výstavu, Mikulášskou nadílku, Den Země, Den dětí atd..

Velikou oblibu získaly besedy v rámci Biologické univerzity mládeže a besedy s cestopisnou tematikou nebo s významnými osobnostmi našeho života. Organizuje okresní i krajské olympiády vyhlašované MŠMT České republiky, OŠMT Krajského úřadu Jihočeského kraje a dalšími organizacemi.

O letních prázdninách pořádá dětské tábory s náplní sportovně-rekreační, rybářskou i výtvarnou nebo odborná soustředění se zaměřením na tanec i keramiku. Velikou oblibu mají tzv. příměstské tábory, které jsou převážně organizovány o jarních a letních prázdninách.³¹

---

³¹ DDM. [cit. 2012-05-21]. Dostupný z [www: <http://www.ddmcb.cz/o-nas.html>](http://www.ddmcb.cz/o-nas.html)

Tab. 4 Kroužky nabízené v DDM České Budějovice

Zájmové útvary							
Hudební	Taneční	Výtvarné	Technické a PC	Přírodovědné	Sportovní	Vzdělávání a dramatické	Klubové činnosti
DPS Jitřenka	Moderní tanec	Keramika	Automodelář	Laborant pro každého	Aikido	Anglický jazyk	Hudební skupina NP
Hra na flétnu	Folklorní muzika	Přípravné kurzy	Letecký modelář	Malý entomolog	Badminton	Český jazyk	Klub afrických rytů
Hra na kytaru	Hip-Hop Mix	Výtvarná tvorba	Plastikový modelář	Poznej život v moři	Basketbal	Divadélko Růžek	Klub deskových her
	Chicos / hip-hop		Malý technik	Přírodověda pro velké	Bruslení a krasobruslení	DS Dramatický	Klub hry
	Malý Furiant/hudební těleso		Počítačová grafika	Rybářství	Čtyřlístek	DS Lanovka	Klub malých debrujárů
	Wave Motion / děti, junior		Počítačové hry		Florbal	Grafomotorika	Klub netradičních řemesel
	Mažoretky Panenky				Skauti	Německý jazyk	Novinářský a filmový klub
	Orient				Ježci	Španělský jazyk	Šikulky
	Taneční				Jóga		
	Victims Show / junior		Radiotechnika 1		Judo		
			Radiotechnika 3		Junák		
			Robozor		Kynologie		
					Podvodní ragby		
					Softbal		
					Stolní tenis		
					Šachy		
					Volejbal		

Zdroj: Zájmové útvary. [cit. 2012-05-21]. Dostupný z www: <

<http://www.ddmcb.cz/hudebnidramaticke.html>>

Selesiánské středisko mládeže- Dům dětí a mládeže

Středisko nabízí dětem smysluplné využití volného času formou zájmových kroužků, turnajů a dalších aktivit.

Kroužky probíhají hlavně v úterý, středu a čtvrtek v časovém rozmezí od 14:00 do 20:30 v prostorách střediska nebo pronajatých tělocvičnách. Účastníkům kroužku se věnují vedoucí z řad zaměstnanců střediska nebo dobrovolníci, kteří se střediskem spolupracují.

Při práci s účastníkem kroužku kladou důraz na aktivní trávení volného času, rozvoj osobní komunikace a také sociální dovednosti. Salesiánské středisko mládeže přispívá prostřednictvím preventivního výchovného systému Dona Boska, volnočasových aktivit a sociální práce k celostnímu rozvoji dětí a mládeže.

32

Tab. 5 Kroužky nabízené v Selesiánském středisku

Zájmové útvary			
Sportovní	Keramické	Hudební	Ostatní
Aerobic	Keramický	Kytara	Dřevomodelářský
Stolní tenis		Zobcová flétna	Lodní modelář
			Filmařský
			Veselá vařečka
			Móda- kolekce 2012
			Šachový
			Filmařský

Zdroj: Zájmové kroužky. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www: < http://www.sasmcb.cz/?page_id=54 >

³² Zájmové kroužky. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www: < http://www.sasmcb.cz/?page_id=54 >

Základní umělecká škola Piaristické náměstí

Základní umělecká škola funguje již od 50. let 20. století. Původně jako Lidová škola umění. Dnes svým žákům nabízí několik výukových programů. V první řadě se jedná o přípravnou hudební výchovu, která je určena předškolákům a žákům 1. tříd. Škola nabízí jednotlivé programy v rámci hudebního, literárně-dramatického a výtvarného oboru.

Hudební obor zahrnuje výuku hry na všechny nástroje: klavír, klávesy, housle, violoncello, klarinet, zobcová flétna, příčná flétna, fagot, tuba, pozoun, trubka, saxofon, hoboje, akordeon, kytara, harfa, zpěv a bicí nástroje. Vše je doplněno hudební teorií, souborovou hrou, hrou v orchestrech, apod. Je možné přihlásit děti i z vyšších tříd ZŠ nebo středních škol.

Literárně-dramatický obor zahrnuje především výuku mluveného slova, vyjadřování, schopnosti komunikace s lidmi a také pohybová průprava. Vše je zaměřeno na jevištní projev. Obor je určen pro děti, které mají rády básničky, Vyprávění a divadlo.

Výtvarný obor umožňuje dětem rozvíjet fantazii a rozšiřovat výtvarné vyjadřovací schopnosti. Podle věku a zájmu využívá různých technik (kresba, malba, keramika a jiné).³³

---

³³ ZUŠ Piaristické náměstí. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z [www: < http://zuspiaristicke.cz/index.php?nid=8203&lid=cs&oid=1541257 >](http://zuspiaristicke.cz/index.php?nid=8203&lid=cs&oid=1541257)

Česká obec sokolská

Česká obec sokolská je čtvrté nejpočetnější občanské sdružení v České republice, jedná se o neziskovou organizaci dle zákona o sdružování občanů č. 83/1990 Sb. Téměř 190 000 členů se věnuje sportům, pohybovým aktivitám v oddílech sokolské všestrannosti a kulturní činnosti, především v hudebních, ve folklórních a loutkářských souborech. České Budějovice spadají pod Sokolskou župu Jihočeskou a Tělovýchovní jednotka Sokol České Budějovice patří mezi nejstarší a největší jednoty župy Jihočeské.

Žákům 2.stupně ZŠ se věnuje oddíl Všestrannost, který se zaměřuje na všestranný rozvoj, cvičení na náradí, kolektivní hry.³⁴

Oddíl - Pobyť v přírodě se skládá ze skupiny žáků, která má schůzky pravidelně každý týden a jednou až dvakrát do měsíce má víkendovou výpravu a skupiny vedoucích, která zajišťuje letní čtrnáctidenní tábor pro děti z jednoty i široké veřejnosti, ale podílí se i na organizaci dalších akcí jednoty.³⁵

Další je vodácko-turistický oddíl registrovaný v T.J. Sokol České Budějovice a České tábornické unii. Hlavním cílem oddílu je práce s dětmi a mládeží. O víkendech jezdí na výpravy do přírody (na vodu, kolo, běžky nebo pěšky). O letních i jarních prázdninách pořádá s dětmi tábory. Schází se pravidelně každou středu a dvakrát do měsíce jedou na víkend do přírody.³⁶

Celkově můžeme říci, že nabídka volnočasových aktivit v Českých Budějovicích je o mnoho širší, než v Mikroregionu Bystřicko. Najdeme zde celorepublikově rozšířené útvary, například Českou obec Sokolskou, Základní umělecké školy, Domy dětí a mládeže. To jsou organizace, které se vyskytují téměř v každém městě a s dlouholetou tradicí zajišťují všestranný rozvoj mládeže.

---

³⁴ Mladší a starší žactvo. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< <http://www.sokol-cbu.cz/sokolcb/oddil/vsestrannost/mladsi-a-starsi-zactvo-12/> >

³⁵ Pobyť v přírodě. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< <http://www.sokol-cbu.cz/sokolcb/oddil/vsestrannost/pobyť-v-priode-20/> >

³⁶ Outdoor club Hanace. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< <http://www.sokol-cbu.cz/sokolcb/oddil/vsestrannost/outdoor-club-hanace-21/> >

2 CÍL PRÁCE A PŘEDPOKLADY

Cílem této diplomové práce je zmapovat ve vybraných lokalitách Mikroregionu Bystřicko a městě České Budějovice jakým způsobem funguje vztah mezi volnočasovými institucemi a „klienty“ vybrané cílové skupiny. Tato diplomová práce za cílovou skupinu považuje žáky 2. stupně základních škol a na ty se zaměřuje. Nejdříve představí krátce oba sledované regiony a jednotlivé pojmy, které se dotýkají problematiky volného času. Následně v praktické rovině bude zkoumat, jak ve sledovaných regionech tráví žáci 2. stupně základních škol svůj volný čas a jaká je nabídka volnočasových aktivit v těchto regionech. Výstupem pro praxi budou doporučení v oblasti propagace využívání volného času, v oblasti tvorby nástrojů pro monitorování potřeb potenciálních "klientů" a na vyhodnocování nabídky volnočasových aktivit v dané lokalitě.

Předpoklady:

P1: Žáci 2. stupně základních škol hodnotí kladně širší nabídky volnočasových aktivit pro žáky 2. stupně ve sledovaných regionech.

P2: Žáci 2. stupně ZŠ mají pro své koníčky dostatek volného času.

P3: Více jak 75% žáků 2. stupně ZŠ má koníček, kterému se pravidelně věnuje.

P4: Pro více než 75% žáků je osobnost trenéra(vedoucího kroužku) důležitější než činnost samotná.

3 METODIKA

V teoretické části této diplomové práce jsem na základě studia odborné literatury vytyčil základní pojmy vztahující se k dané problematice volného času mládeže.

Z dat přístupných na internetových stránkách Českého statistického úřadu³⁷ jsem sekundární analýzou dat zjistil celkový počet obyvatel členských obcí Mikroregionu Bystřicko.

Mapy Mikroregionu Bystřicko a kraje Vysočina jsem převzal z www.bystricko.cz,³⁸ mapu ORP České Budějovice z <http://csugeo.i-server.cz>.

Pro tuto diplomovou práci byla v praktické části zvolena metoda kvantitativního výzkumu. Dotazníkovým šetřením u žáků na 2. stupni vybraných základních škol jsem zjišťoval jak žáci 2. stupně ZŠ tráví svůj volný čas. Zda a jakým aktivitám se ve volném čase věnují, v jaké intenzitě. Zabýval jsem se také rolí kolektivu a osobnosti vedoucího daného kroužku při výběru volnočasové aktivity. A dále jsem se zajímal o to, do jaké míry jsou žáci při výběru volnočasových aktivit ovlivněni rodiči. Jednou z otázek v dotazníkovém šetření je i zda žák vyzkoušel nějakou drogu. Na tomto malém vzorku chci zjistit, zda děti, které mají volný čas vyplněný kvalitními volnočasovými aktivitami méně často kouří, pijí alkohol nebo užívají jiné návykové látky. Dotazníky z výzkumu jsem po vyhodnocení zpracoval do grafů v programu Microsoft office Excel 2003. Na základě dotazníkového šetření na 2. stupni vybraných základních škol v Českých Budějovicích a Mikroregionu Bystřicko jsem ověřil předpoklady stanovené v kapitole 2.

---

³⁷ Český statistický úřad. Dostupný na WWW:
<www.czso.cz>

³⁸ Podkladová mapa dostupná z WWW
<<http://www.bystricko.cz/?clanek=40#mapa>>

Časový harmonogram sběru dat

Leden 2011 - Duben 2011	studium odborné literatury, shromažďování zdrojů, tvorba dotazníků
Květen 2011- Listopad 2011	rozdávání dotazníků cílové skupině, jejich následné shromáždění a vyhodnocení
Prosinec 2011- Květen 2012	tvorba vlastního textu diplomové práce

4 VÝSLEDKY

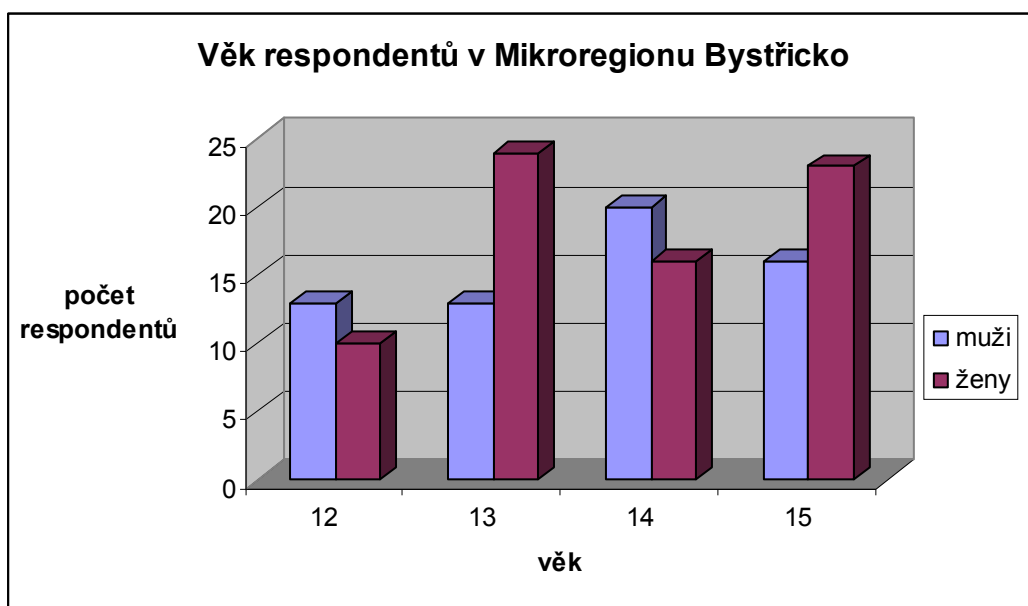
4.1 Výsledky dotazníkového šetření

Celkem bylo rozdáno 300 ks dotazníků. 100 na základních školách v Českých Budějovicích a 200 na základních školách v Mikroregionu Bystřicko. Dotazníkové šetření bylo dohodnuto s vedením základních škol. Byli osloveni vyučující 2. stupně a následně jim byl představen dotazník a jeho účel. Vyučující dotazníky žákům předložili v rámci výuky a na jejich vyplnění měli žáci čas dle potřeby. Návratnost dotazníků byla v Mikroregionu Bystřicko 67,5%, v Českých Budějovicích 86%.

4.1.1 Výsledky dotazníkového šetření v Mikroregionu Bystřicko

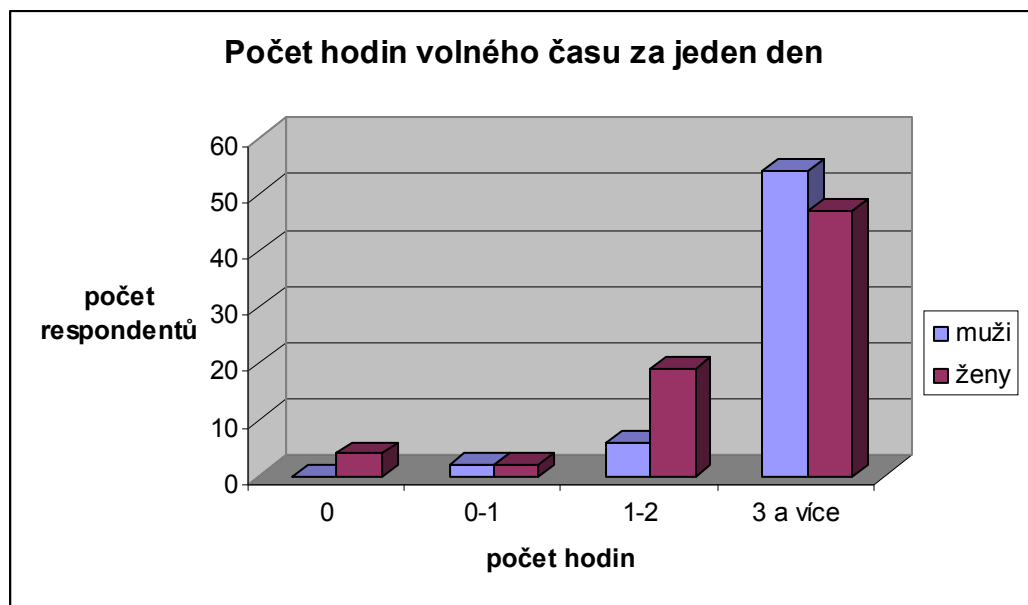
V Mikroregionu Bystřicko bylo rozdáno 200 kusů dotazníků. Návratnost byla 67,5 %. Z navrácených dotazníků bylo 73 kusů od dívek a 62 od chlapců. Nejvíce respondentů bylo ve věku 15 let.

Graf 1: Věk respondentů v Mikroregionu Bystřicko

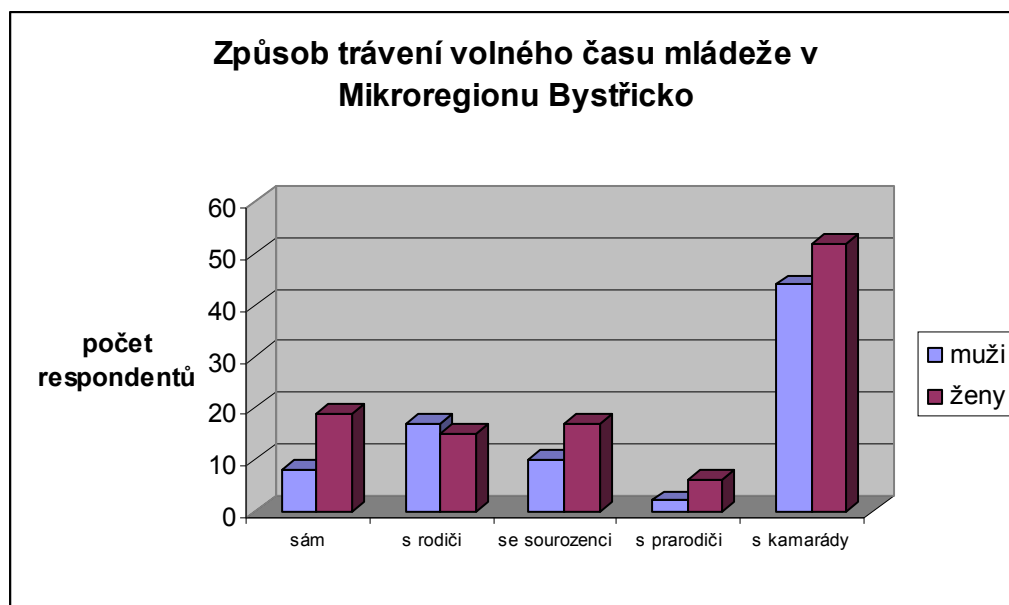

Dle výsledků má 74.8% respondentů v mikroregionu více jak 3 hodiny volného času denně a nejvíce času tráví tato věková skupina se svými kamarády.

Graf 2: Počet hodin volného času za jeden den

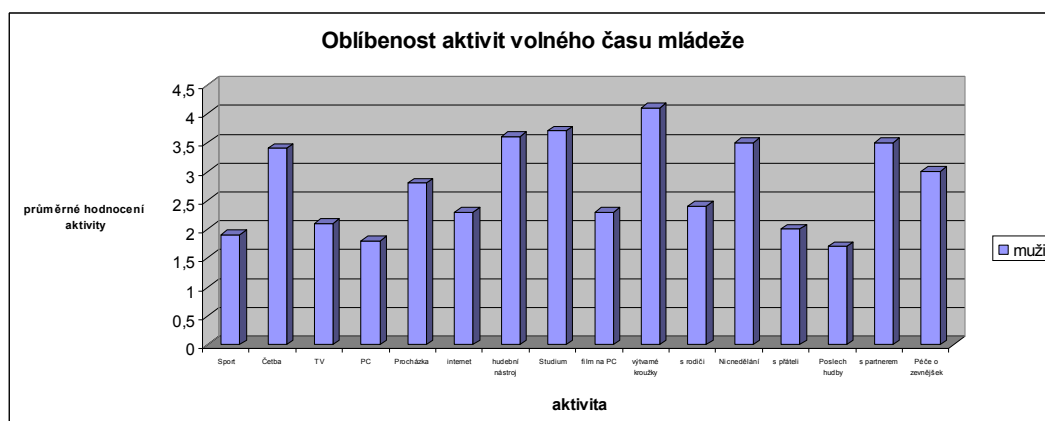
Graf 3: Způsob trávení volného času mládeže v Mikroregionu Bystřicko

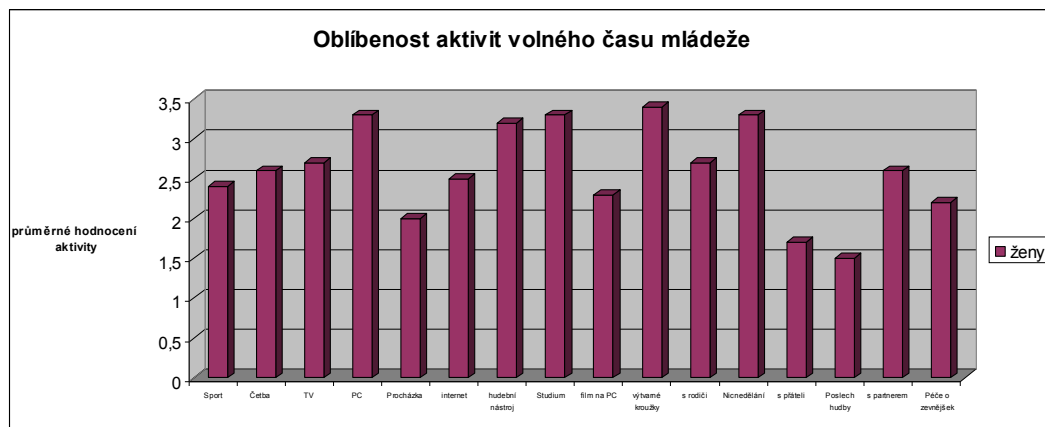

V rámci dotazníkového šetření byla žákům položena otázka „Jak nejradyji trávíš volný čas?“ Na výběr měli 16 nejčastějších aktivit, které měli oznámkovat ve škále 1-5 (1 = nejradyji, 5 = vůbec ne). Z výsledků byl u každé aktivity vytvořen aritmetický průměr jejího hodnocení, který je uveden v následujících grafech.

Graf 4: Oblíbenost aktivit volného času mládeže

Graf 5: Oblíbenost volného času mládeže

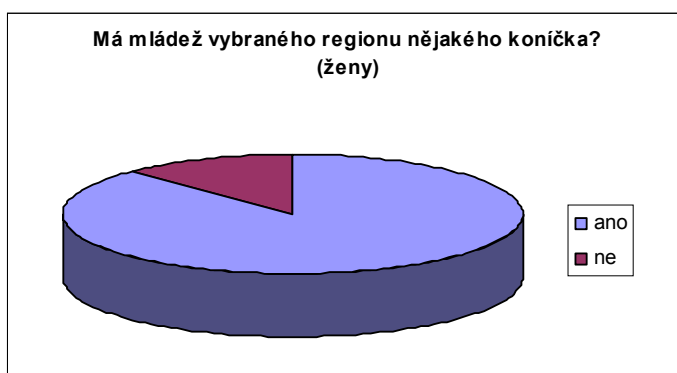

Z výsledků šetření vyplývá, že u chlapců patří k nejoblíbenějším aktivitám sport, poslech hudby a hra na PC. U dívek patří k nejoblíbenějším aktivitám poslech hudby, procházky a posezení s přáteli. Nejméně oblíbené u chlapců jsou výtvarné kroužky, hra na hudební nástroj a studium. U dívek je negativně

hodnoceno „nicnedělání“, mezi oblíbené nepatří ani výtvarné kroužky, hraní na PC nebo studium.

Z šetření vyplynulo, že 87,6% dívek a 93,5% chlapců se věnuje nějaké aktivitě, kterou považuje za svého koníčka. Mezi nejčastější uváděné u mládeže z Mikroregionu Bystřicko patří u dívek sport, hra na hudební nástroj, zpěv, kresba a zvířata. U chlapců vítězí sport, hra na hudební nástroj a hra na PC.

Graf 6: Má mládež vybraného regionu nějakého koníčka? (ženy)

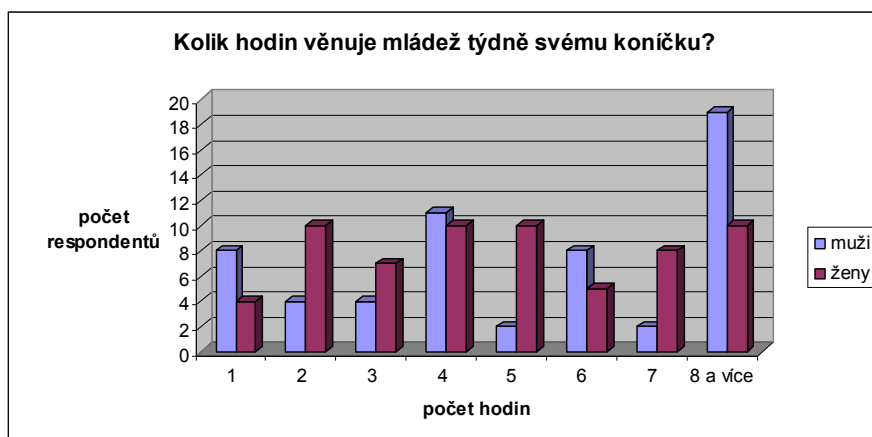

Graf 7: Má mládež vybraného regionu nějakého koníčka? (muži)

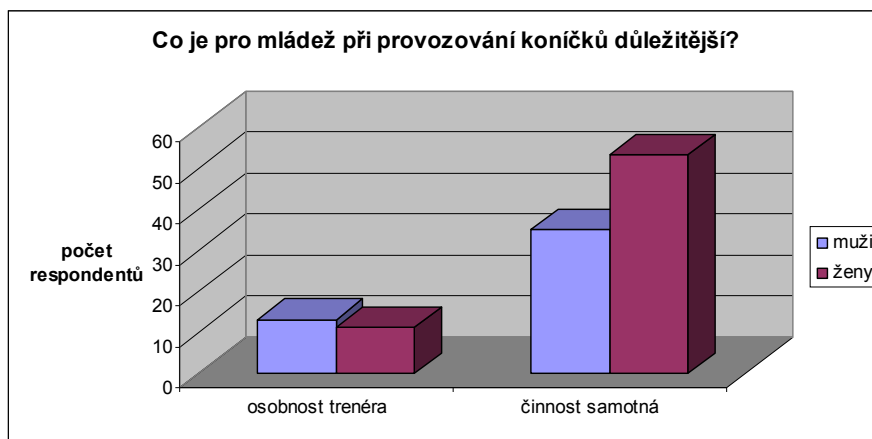
Z dotazníkového šetření plyne, že mládež v Mikroregionu Bystřicko má dostatek volného času pro realizaci svých volnočasových aktivit. 32,7 % chlapců a 15,6 % dívek věnuje týdně více jak 8 hodin svým koníčkům. 1 a méně hodin má na své záliby vyhrazeno 13% chlapců a a 6% dívek. V průměru se mládež svým koníčkům věnuje 4-6 hodin týdně.

Graf 8: Kolik hodin věnuje mládež týdně svému koníčku?

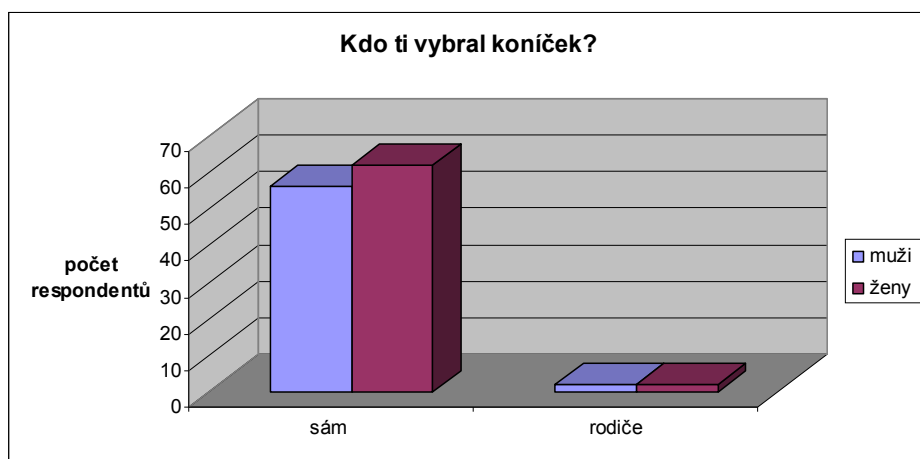
Další otázka dotazníku se zabývala tím, zda je pro mládež důležitější osobnost trenéra (vedoucího kroužku) nebo spíše činnost samotná. Pro 72% chlapců a 83% dívek je více důležitá činnost samotná, než fakt kdo ji vede nebo organizuje.

Graf 9: Co je pro mládež při provozování koníčků důležitější?

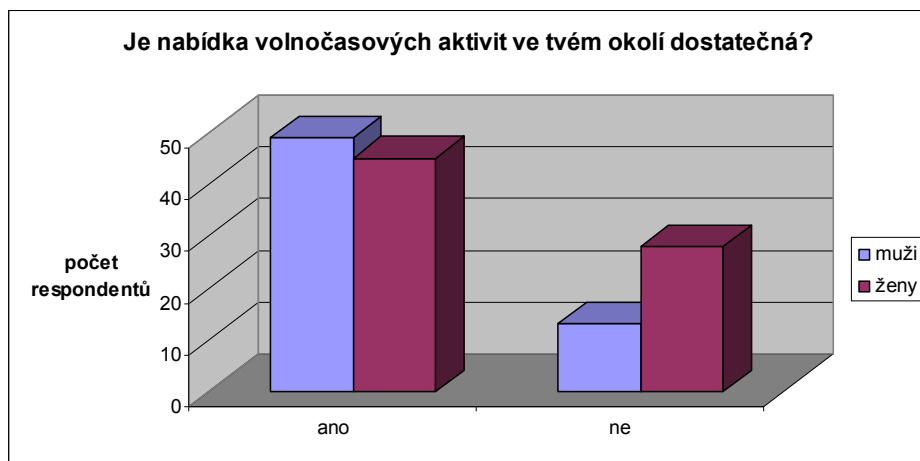
Velmi důležitou roli hrála otázka, zda si respondent svůj koníček vybral sám nebo výběr volnočasové aktivity provedli například rodiče. Potěšujícím je fakt, že 96,5% chlapců a 96,8% dívek si svůj koníček vybrala samo.

Graf 10: Kdo ti vybral koníček?

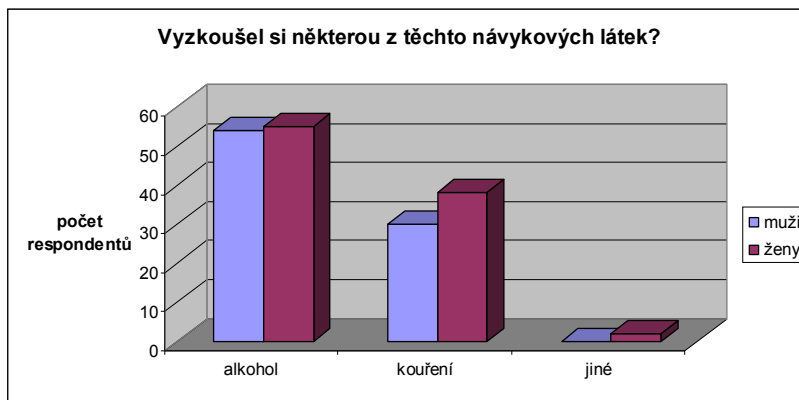
U respondentů bylo v otázce 12 sledováno, zda je dle jejich názoru ve sledovaném regionu dostatečná nabídka aktivit, které mohou navštěvovat. 79 % chlapců a 62% dívek má za to, že nabídka aktivit dostačuje jejich potřebám.

Graf 11: Je nabídka volnočasových aktivit ve tvém okolí dostatečná?

Poslední otázka dotazníkového šetření měla hledat spojitost s trávením volného času mládeže a užíváním návykových látek.

Graf 12: Vyzkoušel jsi některou z těchto návykových látek?

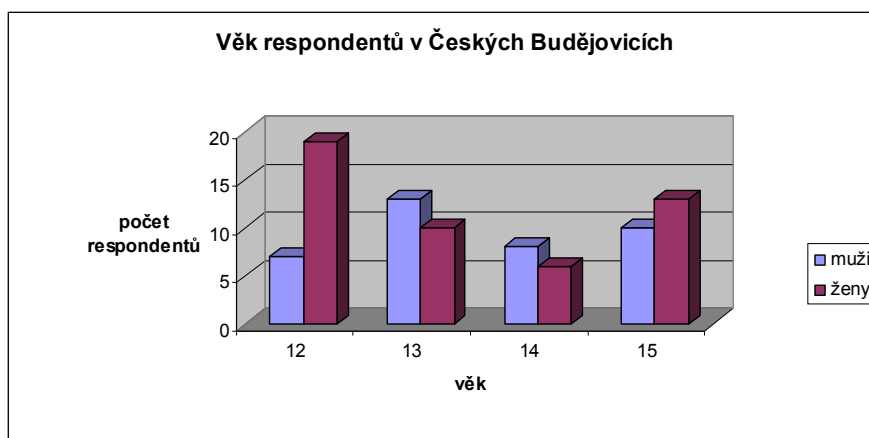

Z výsledků diskutovaného vzorku lze říci, že nezávisle na kvalitě trávení volného času má 80,1% chlapců zkušenosti s alkoholem a 48,1% s kouřením. U dívek má zkušenost s alkoholem 73,3% a s kouřením 52,1%. Asi 2% respondentů vyzkoušelo i jiný druh návykových látek, většinou byla uváděla marihuana.

4.1.2 Výsledky dotazníkového šetření v Českých Budějovicích

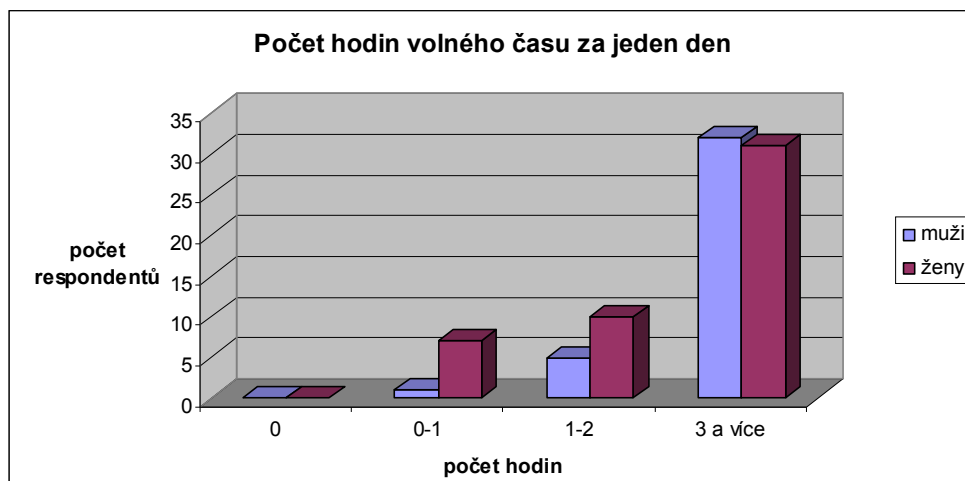
V Českých Budějovicích bylo rozdáno 100 kusů dotazníků. Návratnost byla 86 %. Z navracených dotazníků bylo 48 kusů od dívek a 38 od chlapců. Nejvíce respondentů bylo ve věku 12 let.

Graf 13: Věk respondentů v Českých Budějovicích

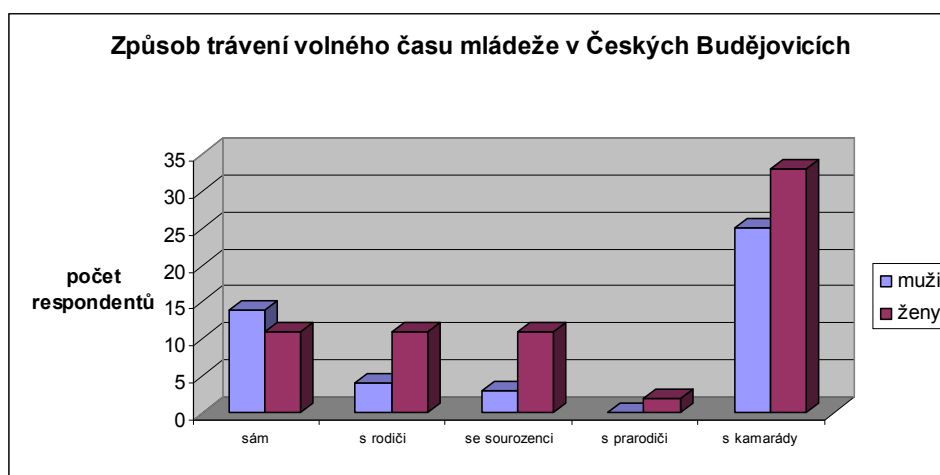

Dle výsledků má 73,3% respondentů v Českých Budějovicích více jak 3 hodiny volného času denně a nejvíce času tráví tato věková skupina se svými kamarády.

Graf 14: Počet hodin volného času za jeden den

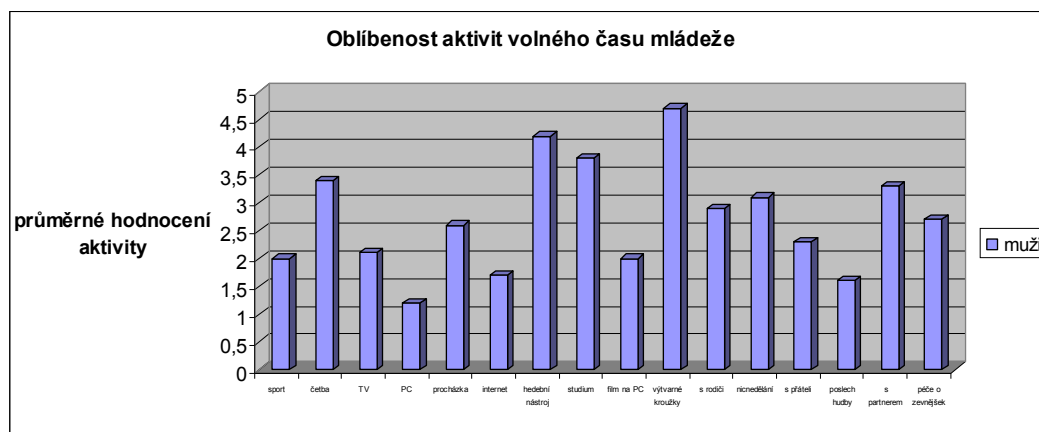

Graf 15: Způsob trávení volného času mládeže v Českých Budějovicích

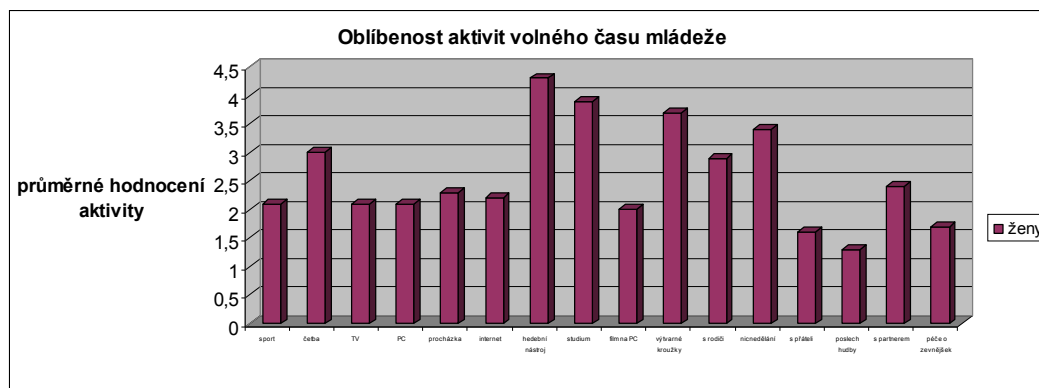

V rámci dotazníkového šetření byla žákům položena otázka „Jak nejradyji trávíš volný čas?“ Na výběr měli 16 nejčastějších aktivit, které měli oznámkovat ve škále 1-5 (1=nejraději, 5= vůbec ne). Z výsledků byl u každé aktivity vytvořen aritmetický průměr jejího hodnocení, který je uveden v následujících grafech.

Graf 16: Oblíbenost aktivit volného času mládeže

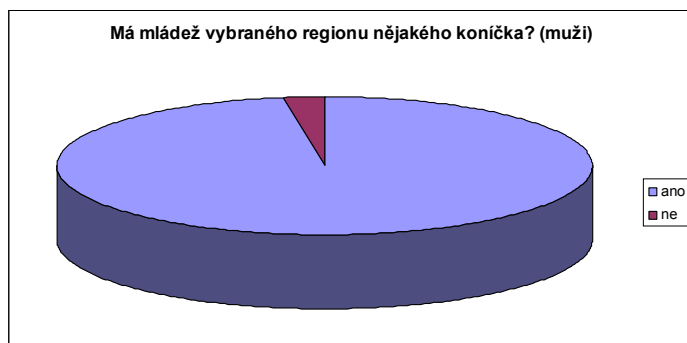
Graf 17: Oblíbenost volného času mládeže

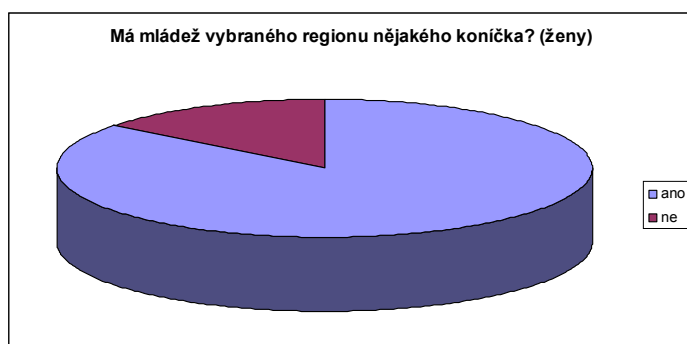
Z výsledků šetření vyplývá, že u chlapců patří k nejoblíbenějším aktivitám PC, poslech hudby a brouzdání po internetu. U dívek patří k nejoblíbenějším aktivitám poslech hudby, hra na PC a posezení s přáteli. Nejméně oblíbené u chlapců jsou výtvarné kroužky, hra na hudební nástroj a studium. U dívek patří mezi neoblíbené činnosti výtvarné kroužky, hraní na hudební nástroj nebo studium.

Z šetření vyplynulo, že 85,4% dívek a 97,4% chlapců se věnuje nějaké aktivitě, kterou považuje za svého koníčka. Mezi nejčastější uváděné u mládeže z Českých Budějovic patří u dívek tanec, sport a četba. U chlapců vítězí sport, hra na PC a zvířata.

Graf 18: Má mládež vybraného regionu nějakého koníčka? (muži)

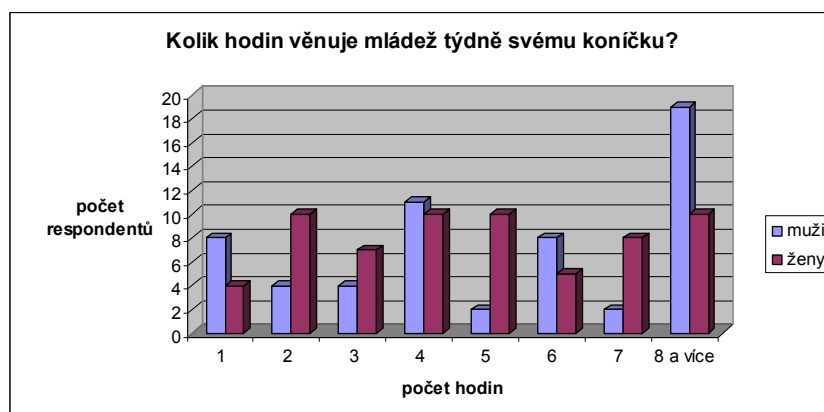

Graf 19: Má mládež vybraného regionu nějakého koníčka? (ženy)

Z dotazníkového šetření plyne, že mládež v Českých Budějovicích má dostatek volného času pro realizaci svých volnočasových aktivit. 26,3% chlapců a 12,5% dívek věnuje týdně více jak 8 hodin svým koníčkům. 1 a méně hodin má na své záliby vyhrazeno 5,3 % chlapců a 6,3 % dívek. V průměru se mládež svým koníčkům věnuje 4-5 hodin týdně.

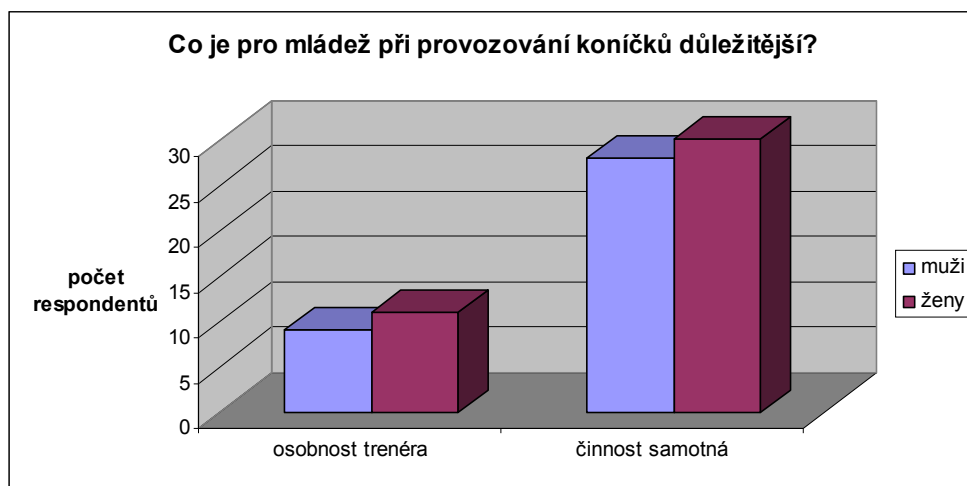
Graf 20: Kolik hodin věnuje mládež týdně svému koníčku?

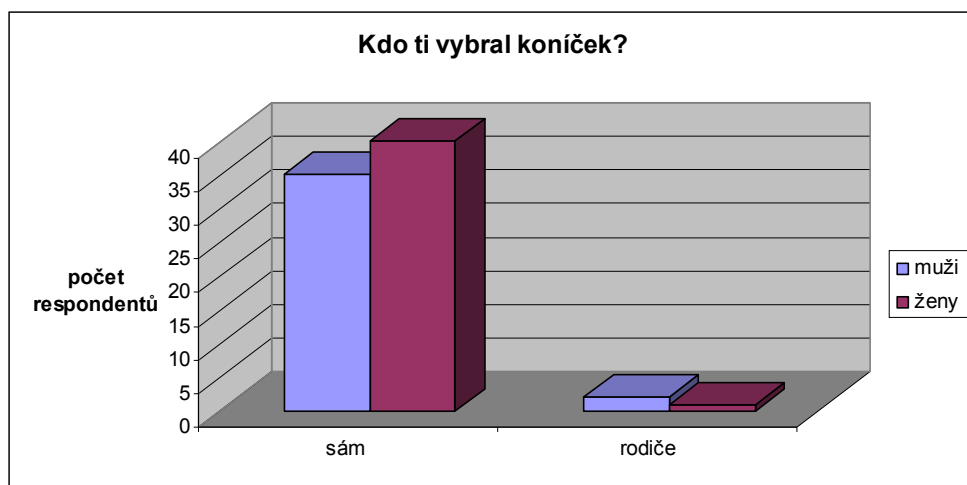
Další otázka dotazníku se zabývala tím, zda je pro mládež důležitější osobnost trenéra (vedoucího kroužku) nebo spíše činnost samotná. Pro 73,7% chlapců a 62,5 % dívek je více důležitá činnost samotná, než fakt kdo ji vede nebo organizuje.

Graf 21: Co je pro mládež při provozování koníčků důležitější?

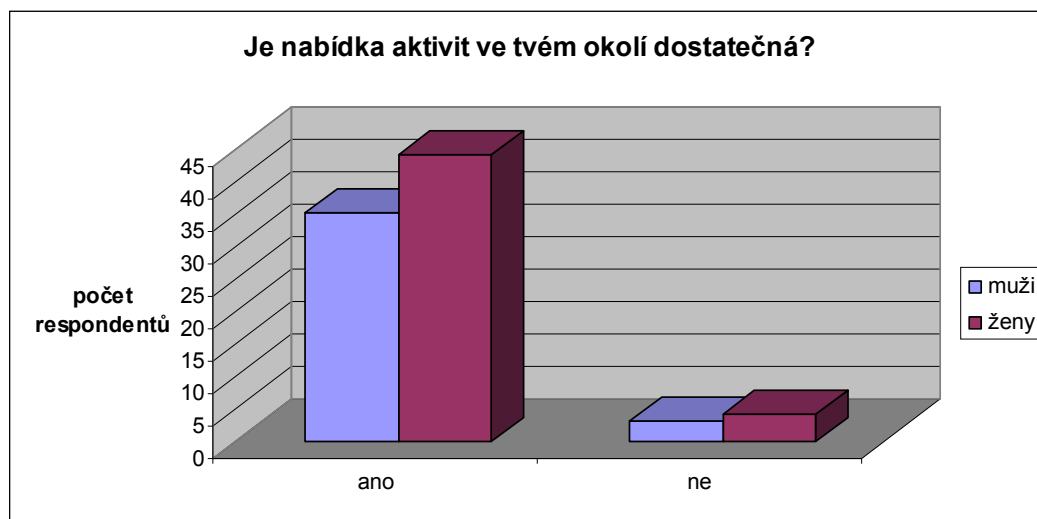
Stěžejní roli hrála otázka, zda si respondent svůj koníček vybral sám nebo výběr volnočasové aktivity provedli například rodiče. Potěšujícím je fakt, že 92,1% chlapců a 83,3% dívek si svůj koníček vybrala samo.

Graf 22: Kdo ti vybral koníček?

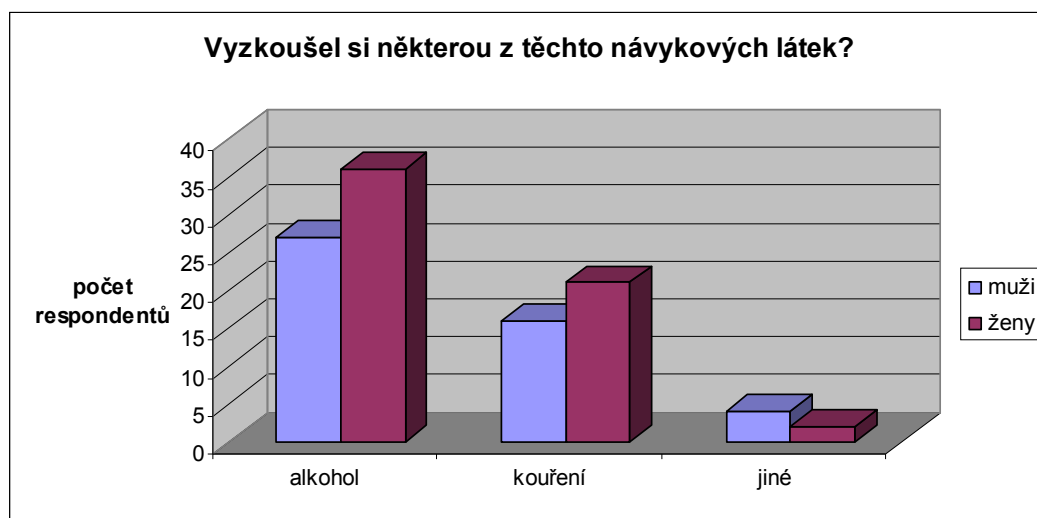
U respondentů bylo v otázce 12 sledováno, zda je dle jejich názoru ve sledovaném regionu dostatečná nabídka aktivit, které mohou navštěvovat. 92,1 % chlapců a 91,7% dívek má za to, že nabídka aktivit dostačuje jejich potřebám.

Graf 23: Je nabídka aktivit ve tvém okolí dostatečná?

Poslední otázka dotazníkového šetření měla hledat spojitost s trávením volného času mládeže a užíváním návykových látek.

Graf 24: Vyzkoušel jsi některou z těchto návykových látek?

Z výsledků diskutovaného vzorku lze říci, že nezávisle na kvalitě trávení volného času má 71,1% chlapců zkušenosti s alkoholem a 42,1 % s kouřením. U dívek má zkušenost s alkoholem 75% a s kouřením 43,8 %. Asi 4% respondentů vyzkoušelo i jiný druh návykových látek, většinou byla uváděla marihuana.

5 DISKUZE

Diskuze k předpokladu P1:

P1: Žáci 2. stupně základních škol hodnotí kladně šíři nabídky volnočasových aktivit pro žáky 2. stupně ve sledovaných regionech.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že v Mikroregionu Bystřicko 79 % chlapců a 62% dívek považuje stávající nabídku aktivit za dostatečnou a vyhovující jejich potřebám. V Českých Budějovicích je s nabídkou aktivit pro volný čas spokojeno 92,1 % chlapců a 91,7% dívek.

Tento výsledek je velmi kladný, protože předurčuje cílovou skupinu v obou sledovaných regionech ke kvalitnímu trávení volného času. Z výsledků vidíme, že 87,6% dívek a 93,5% chlapců v Mikroregionu Bystřicko a 85,4% dívek a 97,4% chlapců v Českých Budějovicích se věnuje nějaké aktivitě, kterou považuje za svého koníčka. Kromě tance, kterému se věnují hlavně dívky v Českých Budějovicích patří mezi nejoblíbenější aktivity sport, hra na hudební nástroj a hra na PC. Několik jednotlivců by nabídku volnočasových aktivit rozšířilo, ale nevedlo o jaký druh aktivity konkrétně. Často totiž uváděli rozšíření o již existující služby, což naznačuje, že neznají nabídku služeb, které mohou v místě svého bydliště využívat.

S tímto problémem by mohly pomoci informační schůzky v navštěvovaných klubech a kroužcích, dále výlep plakátů upozorňujících na danou aktivitu, ať by se jednalo o jednorázovou akci či pravidelnou službu. Dále by konkrétně v Mikroregionu Bystřicko pomohla lepší informovanost ze strany vyučujících na základních školách. Na základní škole v Bystřici n.P. žádné volnočasové aktivity nenabízejí a ani své žáky aktivně k využití aktivit v jiných zařízeních nemotivují.

Tento předpoklad se potvrdil, ale na základě uvedených doporučení by bylo možné kvalitu a kvantitu nabízených aktivit pro mládež ještě více podpořit.

Diskuze k předpokladu P2:

P2: Žáci 2. stupně ZŠ mají pro své koníčky dostatek volného času.

Ze zpracovaných výsledků vyplývá, že většina žáků (74%) v obou sledovaných regionech má více jak tři hodiny volného času každý den. V průměru se respondenti svému koníčku věnují 4-6 hodin týdně. Myslím, že respondenti mají dostatek volného času pro své koníčky. Tento výsledek však může být způsoben nedostatkem času, který mají rodiče pro své děti. Z tohoto důvodu dnes děti navštěvují mnohem více volnočasových aktivit a kroužků než kdykoli v minulosti. Díky tomuto postřehu si můžeme položit otázku, do jaké míry je pak pro takto vytížené dítě volnočasová aktivita skutečně „volným časem“ a dokud je to pouze pokračování denního rozvrhu. Navrhuji proto tuto otázku jako předmět rozšíření této diplomové práce.

Další důvodem, proč má dnešní mládež dostatek volného času, mohou být alternativní způsoby výchovy, které nechávají dítě „volně růst bez omezení“ a množství domácích spotřebičů, které usnadňují péči o domácnost. I tyto domácí práce zabíraly dříve mládeži nějaký čas. I přes nastolenou otázku vhodnosti využití volného času se tento předpoklad potvrdil.

Diskuze k předpokladu P3:

P3: Více jak 75% žáků 2. stupně ZŠ má koníček, kterému se pravidelně věnuje.

Z šetření vyplynulo, že pravidelně se nějakému koníčku věnují více chlapci (93,5% a 97,4%), ale i dívky v 87,6% a 85,4% mají nějakou pravidelnou aktivitu. Z uvedených odpovědí je patrné, že většina žáků si své volnočasové aktivity vybírala dle svých zájmů a představě o svém volném čase. Svobodná ruka ve výběru koníčka je dobrou volbou rodičů, kteří chtějí, aby jejich dítě netrávilo svůj čas ve společnosti různých part, cigaret a alkoholu. Při svobodném výběru aktivity je mnohem vyšší šance, že u ní dítě vydrží, bude se jí aktivně a hlavně s radostí věnovat. Takovéto smysluplné trávení volného času je nejlepší prevencí

proti sociálně patologickým jevům. Bohužel i přes tento fakt , že se cca 90% respondentů pravidelně věnuje nějaké aktivitě, považují ji za svého koníčka, tráví při ní dostatek svého času, má velké procento mládeže ve věku 12-15 let zkušenosti s kouřením a alkoholem.

Smyslem tohoto dotazníkového šetření nebylo zkoumat množství návykových látek, které respondenti běžně konzumují, proto se v těchto výsledcích mohou odrazit i jednorázové zkušenosti s těmito návykovými látkami. U malého procenta respondentů se objevila zkušenost s marihuanou. Tento předpoklad se nicméně potvrdil.

Diskuze k předpokladu P4:

P4: Pro více než 75% žáků je osobnost trenéra(vedoucího kroužku) důležitější než činnost samotná.

Při výběru aktivity je pro mládež více důležitá činnost samotná, než osobnost trenéra či vedoucího, který aktivitu vede. Tento předpoklad se nepotvrdil i když jsem opravdu předpokládal, že u této věkové skupiny bude hrát osobnost trenéra (vedoucího) mnohem větší roli. Je samozřejmě lepší, že si mládež aktivitu vybírá pro ni samotnou a je vyšší šance, že se jí bude pravidelně věnovat delší dobu bez ohledu na to, kdo ji povede.

Na druhou stranu se objevilo cca 30% těch, pro které je osobnost trenéra (vedoucího) při výběru volnočasové aktivity stěžejní. Ani tato varianta výběru volnočasové aktivity není bezpředmětná. Dobrý trenér může při výchově sehrát velice důležitou roli a být dobrým spojencem jak chlapce nebo dívky, tak jeho (jejích) rodičů.

Celkově je pro cca 80% respondentů důležitější volnočasová aktivita samotná. Předpoklad P4 se tedy nepotvrdil.

6 ZÁVĚR

Na základě provedeného dotazníkového šetření ve vybraných základních školách v Mikroregionu Bystřicko a v Českých Budějovicích jsme zmapovali využití volného času mládeže na 2. stupni základních škol. Ze zpracovaných výsledků vyplývá, že většina žáků (74%) v obou sledovaných regionech má více jak tři hodiny volného času každý den. Vzhledem ke sledované věkové skupině není překvapující, že mládež tráví nejvíce času se svými kamarády. Na druhém místě jsou v trávení společného času sourozenci.

Sledovaná skupina tráví svůj čas nejraději poslechem hudby, hrou na PC nebo posezením s přáteli.

Z šetření vyplynulo, že pravidelně se nějakému koníčku věnují více chlapci (93,5% a 97,4%), ale i dívky v 87,6% a 85,4% mají nějakou pravidelnou aktivitu. V průměru se respondenti svému koníčku věnují 4-6 hodin týdně a při výběru aktivity je pro ně více důležitá činnost samotná, než osobnost trenéra či vedoucího, který aktivitu vede. Potěšující je, že cca 90% respondentů uvedlo, že si své volnočasové aktivity mohlo vybrat samo.

Potěšující pro sledované regiony je názor respondentů, že nabídka volnočasových aktivit pro je pro jejich potřeby vyhovující.

Již méně optimistické je, že cca 70% respondentů má již zkušenosti s alkoholem a cca 45% s kouřením. Malé procento uvedlo zkušenost s jiným druhem návykových látek, přičemž se jednalo o marihuanu.

7 ABSTRAKT

BERAN, K. Možnosti organizovaného využití volného času žáků 2. stupně v Mikroregionu Bystřicko. České Budějovice 2012. Diplomová práce. Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta. Katedra Pedagogiky a psychologie . Vedoucí práce Miroslav Procházka Mgr.Ph.D.

Klíčová slova: Mikroregion Bystřicko, České Budějovice, volný čas, žáci 2. stupně ZŠ, pedagogika

Diplomová práce se zabývá volnočasovými aktivitami žáku 2. stupně ŽS ve vybraných lokalitách Mikroregionu Bystřicko a Českých Budějovic. Diplomová práce mapuje vybrané možnosti využití volného času v obou lokalitách a zkoumá vztah volnočasových zařízení a jejich klientů (žáků 2. stupně ZŠ). Důraz je kladen na otázku, zda žáci dokáží využívat možnosti, které jim daný region v trávení volného času nabízí. V teoretické rovině autor představí oba sledované regiony, vytyčí nejdůležitější teoretické pojmy a zmapuje rozmístění a pestrost nabídky volnočasových aktivit ve vybraných regionech. Samostatnou kapitolou bude vztah mezi trávením volného času a rizikovým chováním mládeže. Výstupem diplomové práce pak budou doporučení v oblasti propagace volnočasových aktivit ve zvolených regionech a zvýšení jejich atraktivity pro cílovou skupinu.

ABSTRACT

BERAN, K. Possibilities of organized use of leisure time of second degree pupils in microregion Bystřicko. České Budějovice 2012. Master's thesis. University of south Bohemia in České Budějovice. Pedagogical faculty. Department of Pedagogy and Psychology. Supervisor Miroslav Procházka Mgr. Ph.D.

Key words: Microregion Bystřicko, České Budějovice, leisure time, pupils of second degree of primary school, pedagogy

This master thesis deals with the leisure time activities of pupils of second degree of primary school in selected locations of microregion Bystřicko and České Budějovice. The diploma thesis analyses selected leisure time activities in both locations and it explores the relationship of leisure time activities and their clients (in this case the pupils of second degree of primary school). The thesis emphasize on the question, whether the pupils can take use of the possibilities that are available in the given region or not. The author presents both of chosen regions in the theoretical part, specifies the most important theoretical terms and analyses layout and diversity of leisure time activities in selected regions. A separate chapter is the relationship between leisure time activities and risk behavior of teen-agers. The output of the master thesis will be recommendations in the area of propagation of leisure time activities in selected regions and increase of the attractiveness for the target group.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentu podle CSN ISO 690 a CSN ISO 690-2: Část 2 – Modely a příklady citací u jednotlivých typu dokumentu*. Verze 3.0 (2004). c 1999–2004, poslední aktualizace 11. 11. 2004. [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW:
<<http://www.boldis.cz/citace/citace2.ps>>.
<http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>.
2. BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentu podle CSN ISO 690 a CSN ISO 690-2: Část 1 – Citace: metodika a obecná pravidla*. Verze 3.3. c 1999–2004, poslední aktualizace 11.11. 2004. [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW:
<<http://www.boldis.cz/citace/citace1.ps>>.
<<http://www.boldis.cz/citace/citace1.pdf>>.
3. Český statistický úřad. Dostupný na WWW:
<www.czso.cz>
4. DDM Bystřice n.P. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www:
<http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/>
5. DDM. [cit. 2012-05-21]. Dostupný z www:
< <http://www.ddmcb.cz/o-nas.html>>
6. Historie mikroregionu, poslední aktualizace 7.2. 2010. [cit. 2011-05-20]. Dostupný z WWW: <http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=4>
7. HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha. Portál. 2004. s 16. ISBN 80-7178-927-5

8. Informační listy České Budějovice. [cit. 2012-05-1]. Dostupný z WWW:
< http://www.c-budejovice.cz/SiteCollectionDocuments/Infolisty_CZE-0024.pdf >
9. JANDOVÁ,P. MIČÍNOVÁ,V. VOJTKOVÁ,M. VTELENSKÁ,A. FARKAČ,J.
Závěrečná zpráva z výzkumu Profesní a vzdělanostní orientace Téma: Zájmy,
záliby a volný čas. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www:
<<http://samba.fsv.cuni.cz/~kuchar/Praktika/Priklad%20zpravy/Zajmy6.doc>>
10. JURMAN,H.Bystřicko Turisticko-vlastivědný průvodce obcemi a jejich
okolím.2.rozšířené vydání.Tišnov.Sursum.2000.s 9-11.ISBN 80-55799-53-7
11. KOZLOVÁ,L.KUBELOVÁ,V. *Jak psát bakalářskou a diplomovou práci.*
2.vydání. České Budějovice. ZSF Jihočeská Univerzita. 2009. ISBN 978-80-
7394-155-0.
12. KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha. Portál. 2008. s 59.
ISBN 978-80-7367-383-3
13. Mapa správního obvodu České Budějovice, poslední aktualizace 1.3.2012.
[cit. 2012-05-1].Dostupný z WWW: < [http://csugeo.i-server.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2D00436ACA/\\$File/31131211m02.jpg](http://csugeo.i-server.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2D00436ACA/$File/31131211m02.jpg)>
14. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a
studentů ve školách a školských zařízeních. č.j. 21291/2010-28.
[cit. 2012-05-8]. Dostupný z www:
<<http://www.prevence Praha.cz/attachments/article/123/Metodicke%20doporuceni%20k%20primarni%20prevenci%20rizikoveho%20chovani.pdf>>

15. Mladší a starší žactvo. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< <http://www.sokol-cbu.cz/sokolcb/oddil/vsestrannost/mladsi-a-starsi-zactvo-12/> >
16. Nadosah - nízkoprahové zařízení pro děti a mládež .[cit. 2012-05-8].
Dostupný z www:
<<http://zdar.charita.cz/vyhledavani-v-adresari/?s=nadosah-nizkoprahove-zarizeni-pro-deti- a- mladez> >
17. O městě samém. [cit. 2012-05-1]. Dostupný z WWW:
< <http://mesto.budweb.cz/membrubriky.asp?id=31> >
18. Outdoor club Hanace. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< <http://www.sokol-cbu.cz/sokolcb/oddil/vsestrannost/outdoor-club-hanace-21/>>
19. Pobyt v přírodě. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< <http://www.sokol-cbu.cz/sokolcb/oddil/vsestrannost/pobyt-v-prirode-20/>>
20. Podkladová mapa dostupná z WWW
<http://www.bystricko.cz/?clanek=40#mapa>
21. Primární prevence. Poslední aktualizace 28.2.2006. [cit. 2012-05-8].
Dostupný z www:
<<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/70/154/Rizikove-chovani> >
22. PRŮCHA, J. WALTEROVÁ, E. MAREŠ, J. Pedagogický slovník
Praha. Portál. 1998. s 274. ISBN 80-7178-252-1

23. SLANÁ, B. Charakteristika Mikroregionu Bystřicko [online], poslední aktualizace 7.2.2010. [cit. 2010-02-07]. Dostupný z WWW:
< <http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=40> >
24. Sokol v krajích. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z www:
<<http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/vysocina-1059>>
25. Sokolská idea a program. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z www:
<<http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/idea-a-program-310A>>
26. Šance pro Vaše dítě. [cit. 2012-05-13]. Dostupný z www:
<<http://www.zsbystrice.w1.cz/>>
27. Ústní sdělení Mgr. Simony Haškové, vedoucí NZDM Nadosah. 25.5.2012
28. Ústní sdělení Mgr. Martina Horáka, ředitele ZŠ dne 25.6.2012
29. VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V. Základy pedagogiky volného času. Brno. Nakladatelství Paido. 1995. s 61. ISBN 80-901737-9-9
30. Volný čas a prevence u dětí a mládeže. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www:
<www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>
31. Zájmové útvary. [cit. 2012-05-13]. Dostupný z www:
< <http://www.zstgmbystrice.cz/zajmove.aspx> >
32. Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem. [cit. 2012-06-21].
Dostupný z www:
<http://www.zusbnp.cz/?utm_source=najisto.centrum.cz&utm_medium=referral>

33. Zájmové kroužky. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< http://www.sasmcb.cz/?page_id=54 >
34. Zájmové útvary. [cit. 2012-05-8]. Dostupný z www:
<<http://ddmbystrice.webnode.cz/zajmove-utvary/>>
35. Zájmové útvary. [cit. 2012-05-21]. Dostupný z www:
< <http://www.ddmcb.cz/hudebnidramaticke.html>>
36. Zaměření školy. [cit. 2012-05-13]. Dostupný z www:
< <http://www.zstgmbystrice.cz/page.aspx?IDPage=56> >
37. ZUŠ Piaristické náměstí. [cit. 2012-05-26]. Dostupný z www:
< <http://zuspiaristicke.cz/index.php?nid=8203&lid=cs&oid=1541257> >

9 SEZNAM ZKRATEK

ELRA – Evropská asociace volného času a rekreace

DDM – Dům dětí a mládeže

ZUŠ – Základní umělecká škola

ZŠ – Základní škola

10 SEZNAM PŘÍLOH

Mapa 1- Mikroregion Bystřicko

Mapa 2- Kraj Vysočina

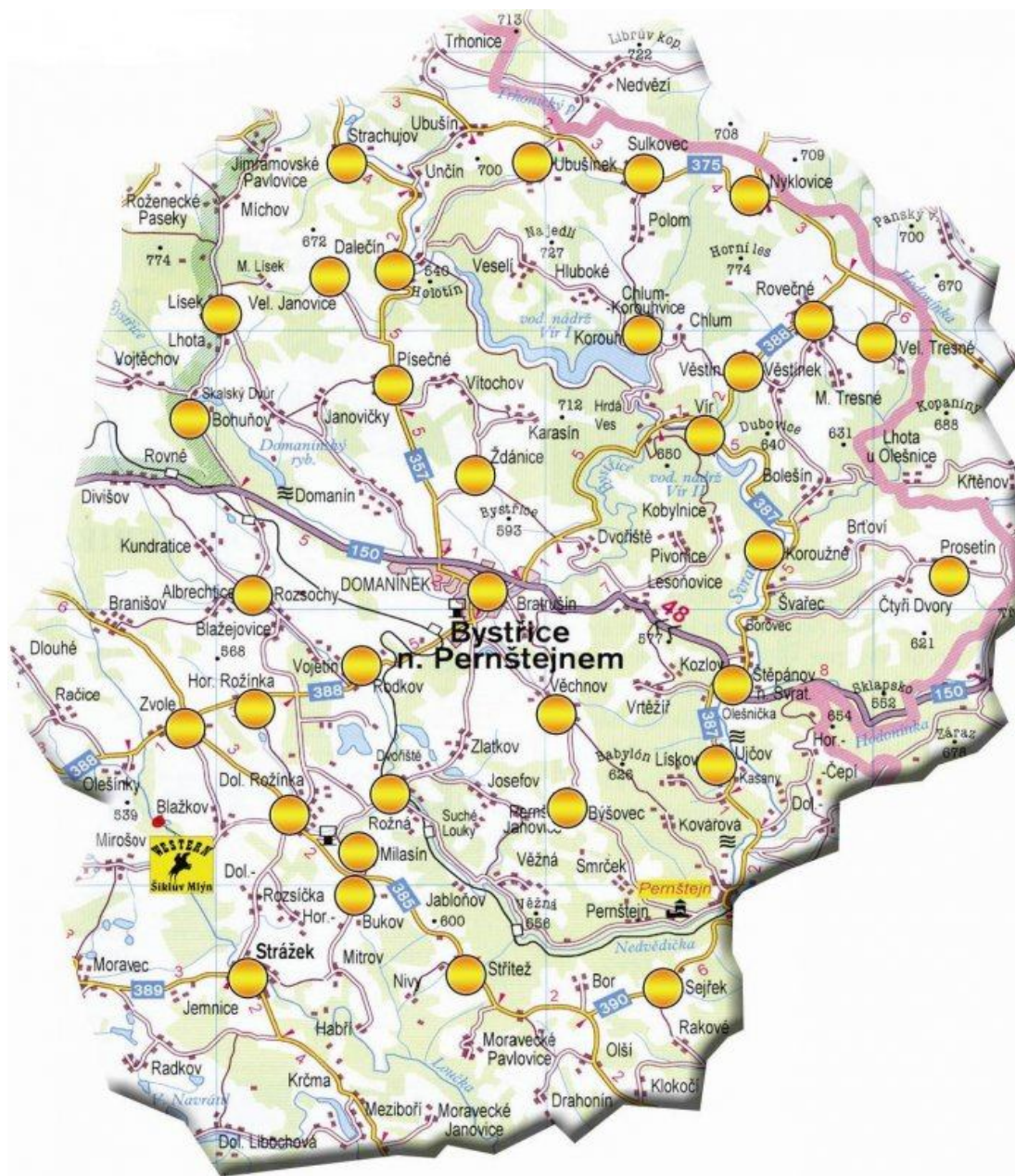
Mapa 3 – ORP České Budějovice

Dotazník volnočasových aktivit žáků 2. stupně ZŠ

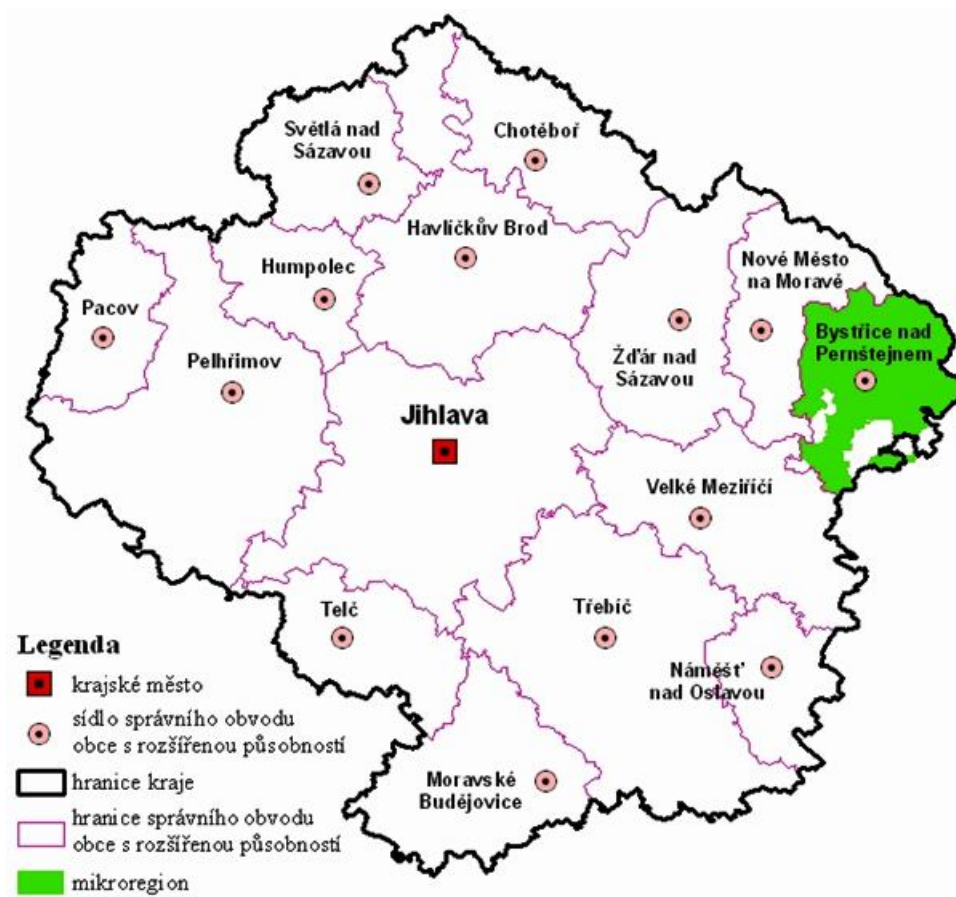
11 PŘÍLOHY

Mapa 1- Mikroregion Bystřicko

Zdroj: *Charakteristika Mikroregionu Bystřicko*, poslední aktualizace 7.2. 2010.
[cit.2011-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=40#mapa>>

Mapa 2- Kraj Vysočina

Zdroj: Charakteristika Mikroregionu Bystřicko, poslední aktualizace 7.2. 2010. [cit. 2011-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=40#mapa>>

Mapa 3 – ORP České Budějovice

Zdroj: Mapa správního obvodu České Budějovice, poslední aktualizace 1.3.2012. [cit. 2012-05-1]. Dostupný z WWW:

< [http://csugeo.i-server.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2D00436ACA/\\$File/31131211m02.jpg](http://csugeo.i-server.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2D00436ACA/$File/31131211m02.jpg) >

DOTAZNÍK VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT ŽÁKŮ 2.STUPNĚ ZŠ

Dobrý den,
jmenuji se Karel Beran, studuji Pedagogickou fakultu Jihočeské univerzity a jsem autorem tohoto dotazníku. Tvé odpovědi budou sloužit jako podklad pro mou diplomovou práci. Proto bych ti již v úvodu poděkoval za jeho pravdivé a úplné vyplnění. Zároveň s ohledem na otázky 11 a 14 prohlašuji, že tvé vyplněné dotazníky jsou anonymní a odpovědi nebudu konzultovat s tvým učitelem nebo rodiči.

1. Věk:

2. Pohlaví:

- ŽENA
 MUŽ

3. Kolik máš přibližně denně volného času? (zaškrtni)

- Žádný
 0 – 1 hodina
 1 – 2 hodiny
 3 - více

4. Volný čas nejčastěji trávíš (zaškrtni):

- Sám
 S rodiči
 Se sourozenci
 S prarodiči
 S kamarády

5. Jak nejraději trávíš volný čas. (oznámkuj 1 – 5, 1 = nejraději, 5 = vůbec ne)

Činnost	Známka
Sport	
Četba knihy (časopisu)	
Sledování televize	
Hraní na PC	
Procházka	
Brouzdání po internetu	
Hra na hudební nástroj	
Studium, mimoškolní vzdělávání	
Sledování filmu na PC	

Činnost	Známka
Činnost ve výtvarných kroužcích	
Společnou aktivitou s rodiči	
"Nínedělání"	
Posezení s přáteli	
Poslech hudby	
Schůzka s partnerem	
Péče o zevnějšek	

6. Věnuješ se rád nějaké volnočasové aktivitě, kterou považuješ za svého koníčka?

ANO

NE

Na otázky 7 – 11 odpovídej pouze, pokud jsi v otázce 6 odpověděl ANO!!!

7. Napiš prosím, o jaký koníček (ky) se jedná.

.....

8. Víš, jaká organizace tento koníček (ky) zabezpečuje?

Víím, je to: .....

Nevím

9. Kolik času týdně se mu (jim) věnuješ?

1 hodina

4 hodiny

7 hodin

2 hodiny

5 hodin

8 a více hodin

3 hodiny

6 hodin

10. Co je při provozování tvého koníčku důležitější?

Osobnost trenéra (vedoucího kroužku)

Činnost samotná

11. Měl(a) jsi možnost si svůj koníček vybrat sám(a), nebo tě do něj přihlásili rodiče bez porady s tebou?

Sám

Rodiče

12. Myslíš si, že nabídka aktivit, které můžeš ve svém okolí navštěvovat je dostatečná?

Ano

Ne

13. Pokud ne, čím by si ji rozšířil(a)?

.....

14. Vyzkoušel(a) jsi již alkohol, kouření nebo jiné návykové látky?

Alkohol

Kouření

Jiné návykové látky, jaké: .....

Děkuji za spolupráci ☺

